

PATVIRTINTA

Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų
tarybos 2013 m. gegužės 15 d. protokolu Nr. JP-1-5

JAUNIMO PROBLEMŲ SPRENDIMO KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE 2013–2018 METŲ PLANAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Jaunimo problemų sprendimo Kėdainių rajono savivaldybėje planas (toliau – Planas) skirtas Kėdainių rajono savivaldybės ir Lietuvos Respublikos valdžios, verslo ir visuomenės atstovams, formuojantiems jaunimo politiką Kėdainių rajone. Planu siekiama spręsti jaunimo problemas bei kurti darnią aplinką ir prielaidas plėtoti tęstinę jaunimo politiką, užtikrinant esamų priemonių plėtojimą, naujų priemonių atsiradimą ir šių priemonių efektyvų veikimą, sudarant palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei, integruotis į visuomenės gyvenimą.

2. Planas parengtas remiantis Europos Sąjungos (toliau – ES) jaunimo strategija 2010–2018 (Briuselis, 2009–04–27, KOM (2009) 200 galutinis), Europos jaunimo paktu (Briuselis, 2005 m. kovo 23 d. (04.05) 7619/1/05 REV 1), Nacionaline Lisabonos strategijos įgyvendinimo programa (Žin., 2005, Nr. 139–5019), Europos Komisijos jaunimo politikos baltąja knyga (2001–11–21), Lietuvos Respublikos Jaunimo politikos pagrindų įstatymu, (Žin., 2003, Nr. 119–5406), Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin., 2000, Nr. 91–2832), Nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programa (Žin., 2010–12–04, Nr. 142–7299) (toliau – Plėtros programa), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymais, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymais, Kėdainių rajono strateginiu plėtros planu iki 2020 metų (toliau – Savivaldybės strateginis plėtros planas), ir kitais aktualiais teisės aktais (Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymu (Žin., 2004, Nr. 25–745), Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymu (Žin., 1993, Nr. 21–506), Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23–593) ir kt.).

3. Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo vizija: Jaunas Kėdainietis – modernaus ir šiuolaikiško miesto aktyvus pilietis.

4. Plane pateikiama Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo politikos situacijos analizė, kuri apima išorinės ir vidinės aplinkos bei problemų medžio analizes (II skyrius), prioritetines veiklos sritis (III skyrius), pagrindinius tikslus ir uždavinius (IV skyrius), kurių būtina siekti, norint sukurti palankią erdvę jauno žmogaus visapusiškam tobulėjimui bei plano įgyvendinimo priežiūros modelį (V skyrius).

5. Plėtros programoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme (Žin., 2003, Nr. 119–5406).

II. ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

6. Skyriuje analizuojama ir vertinama Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo situacija bei problemos.

7. Analizei atlikti naudojama: 2012 m. I ketvirtyje atlikto Jaunimo politikos įgyvendinimo Kėdainių rajono savivaldybėje kokybės vertinimo ataskaitos (toliau JP ataskaita), 2011 m. IV ketvirtyje atlikto Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimo (toliau – jaunimo problematikos tyrimas) duomenys, bei 2012 m. II ketvirtyje vykusią jaunimo organizacijų bei su jaunu dirbančių organizacijų atstovų ir kitų tikslinių grupių diskusijų rezultatai (toliau – Diskusijos). Tyrimai bei diskusijos buvo organizuotos įgyvendinant projektą „Jaunimo politikos

integravimo plėtra“, kuri vykdo Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – JRD). Taip pat remiamasi Lietuvos statistikos departamento (toliau – Statistikos departamentas), Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorės (toliau – JRK) pateiktais duomenimis.

8. Analizė atliekama naudojant PEST analizės techniką, pateikiama politinių–teisinių, ekonominių, socialinių–kultūrinių bei technologinių veiksnių analizė. Vaizdinėmis priemonėmis pateikiami svarbiausių problemų, su kuriomis susiduria jaunimas, problemų medžiai.

Jaunimo situacija

9. Statistikos departamento duomenimis, 2012 m. Kėdainių rajono savivaldybės (toliau – Rajono savivaldybės) teritorijoje gyveno 52997 gyventojų, tai sudaro 1,76 proc. Lietuvos gyventojų. 26357 gyventojų (49,7 proc.) gyveno mieste ir 26640 (50,3 proc.) gyventojų gyveno kaime. Iš visų Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų, 14–29 m. gyventojų grupę sudarė 10437 asmenų, arba 19,7 proc. visų Rajono savivaldybės gyventojų.

10. Statistikos departamento duomenimis, 2011–2012 m. Kėdainių rajono savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklas lankė 7435 moksleiviai, t.y. 9,5 proc. visų Kauno apskrities moksleivių (78345) ir 1,9 proc. visų moksleivių Lietuvoje (392922). JRK duomenimis, šias įstaigas lankiusių 14–29 m. asmenų buvo 4530. Remiantis tuo pačiu šaltiniu, suaugusiųjų, siekiančių įgyti vidurinį išsilavinimą, klasę lankė 259 asmenys, iš kurių 100 buvo 14–29 m. jaunimas. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, Kėdainių profesinio rengimo centrą lankė 981 moksleivis (visi nuo 14 iki 29 m.), kurie sudarė 8,9 proc. Kauno apskrities ir 2,1 proc. šalies profesines mokyklas lankančių moksleivių (46530 moksleiviai). Remiantis JRK duomenimis, aukštojoje neuniversitetinėje mokykloje (kolegijoje), Kėdainių rajono savivaldybėje mokėsi 338 studentai (252 iš jų – jaunimas nuo 14 iki 29 m.), tai sudarė 3,2 proc. Kauno apskrities (11613 studentai) bei 0,8 proc. šalies aukštosiose neuniversitetinėse mokyklose besimokančių asmenų. Visgi, remiantis šiais duomenimis, išvadų daryti negalima, kadangi duomenys apie Kėdainių rajono moksleivius ar studentus, besimokančius kitose Kauno apskrities profesinėse mokyklose ar Lietuvos universitetuose, nepateikiami. 2011–2012 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 295 mokyklinio amžiaus vaikai, kurie dėl išvykimo iš šalies (286 mokyklinio amžiaus vaikai) bei dėl socialinių ir/ar psichologinių bei kitų priežasčių nesimokė mokykloje. Tai sudarė 9,1 proc. Kauno apskrities (3253 mokyklinio amžiaus vaikai) bei 2 proc. šalies (14584 mokyklinio amžiaus vaikai) mokyklinio amžiaus vaikų, kurie nesimoko mokykloje. (T1, T2; T3)

11. Rajono savivaldybėje veikia 5 neformalaus švietimo įstaigos: aviacijos, dailės, muzikos, sporto ir kalbų mokyklos, bei 40 sporto klubų, dirbančių su jaunimu. JRK duomenimis, neformalaus švietimo įstaigas Kėdainių rajono savivaldybėje 2011 m. lankė 1448 asmenys. Duomenų apie šias įstaigas lankančius 14–29 m. asmenis nebuvo pateikta. Veiklos neformalaus švietimo įstaigose yra mokamos. (T3)

12. Remiantis JRK, 2011 m. Rajono savivaldybėje buvo 105 negalia turintys 14–18 m. jaunuoliai. Duomenys apie 14–29 m. asmenis su negalia nėra pateikiami. (T1, T2; T3)

13. Kėdainių rajono policijos komisariato duomenimis, į policijos įskaitą Kėdainių rajono savivaldybėje 2011 m. buvo įtraukti 44 jauni žmonės. Vidaus reikalų ministerijos statistikos duomenų bazės duomenimis, 2011 m. Kėdainių rajono savivaldybėje užregistruotos 1308 nusikalstamos veikos, iširtos – 617. Tarp iširtų nusikalstamų veikų – 95 padarytos nepilnamečių asmenų (15,4 proc.). Tai sudarė 2,88 proc. per 2011 m. šalyje iširtų nusikalstamų veikų, padarytų nepilnamečių asmenų (iš viso iširtos 3296 nepilnamečių padarytos nusikalstamos veikos).

Politiniai–teisiniai veiksniai

14. Lietuvoje yra sukurta teisinė bazė ir institucinė sistema jaunimo politikai formuoti ir įgyvendinti. Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme (toliau – JPPĮ) nustatyti jaunimo politikos įgyvendinimo principai, sritys, jaunimo politikos įgyvendinimas: organizavimas

ir valdymas. Siekiant sudaryti tinkamas sąlygas jauniems žmonėms aktyviai dalyvauti atviroje ir demokratinėje visuomenėje, įgyvendinamos programos, kuriomis skatinamas jaunimo nevyriausybinių organizacijų dalyvavimas ir išitraukimas formuojant jaunimo politiką, stiprinami jų ryšiai su valstybės ir savivaldybių institucijomis, kaimo bei miesto bendruomenėmis, teikiama ES struktūrinių fondų ir kitų ES programų parama jaunimo politikos plėtrai.

15. Rajono veikla planuojama ir vykdoma atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – LRV) strateginio planavimo metodiką (Žin., 2002, Nr. 57–2312). Rajone veikla vykdoma vadovaujantis Kėdainių rajono strateginiu plėtros planu iki 2020 metų.

16. Savivaldybės strateginiame plėtros plane išskiriami su jaunimu susiję strateginiai tikslai ir uždaviniai, kuriais siekiama ugdyti saugią, išsilavinusią, aktyvią ir savo tikslų siekiančią bendruomenę. Kėdainių rajono savivaldybės gyventojams numatoma sukurti saugesnę aplinką, skatinti socialinę integraciją bei išitraukimą į aktyvią veiklą. Numatyta vykdyti nusikalstamumo, žalingų įpročių, savižudybių prevencines priemones, sudaryti sąlygas rajono gyventojų socialinei, pilietinei saviraiškai ir socializacijai. Taip pat planuojama didinti socialinių ir viešųjų paslaugų jaunimui teikėjų įvairovę bei stiprinti paslaugų materialinę bazę. Dalis Rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane esančių nuostatų perkeliama į Jaunimo problemų sprendimo Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2018 metų planą, kuriame pateikiamos priemonės papildyti užsibrėžtus tikslus, detalizuoja jų pasiekimo rodiklius.

17. Diskusijų dalyvių teigimu, nors jaunimas ir deklaruojamas kaip prioritetinė sritis, Kėdainių rajono savivaldybė nėra patvirtinusi jaunimo politikos koncepcijos. Jaunimo politika yra išskaidyta po įvairias Kėdainių rajono savivaldybės vykdomos politikos sritis – jaunimo reikalų klausimai yra įtraukiami į strateginio veiklos plano programas. Jaunimo politikos įgyvendinimui yra skirtas Kėdainių rajono savivaldybės 2012–2014 m. strateginio veiklos plano penktos programos „Kultūros veiklos plėtra“ ketvirtas tikslas „Formuoti bei įgyvendinti jaunimo politiką rajone, vykdyti veiklas, skirtas jaunimo situacijai gerinti“, Savivaldybės strateginiame plėtros plane numatyta parengti ir įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo politikos 2014–2019 m. plėtros programą (strategiją) (plačiau – JP ataskaitoje). Dalyviai taip pat pastebėjo, jog trūksta bendradarbiavimo tarp jaunimo politiką formuojančių ir įgyvendinančių institucijų. (T1, T4)

18. Jaunimo atstovavimas, formuojant jaunimo politiką, didžiaja dalimi yra įgyvendinamas Jaunimo reikalų taryboje (toliau – JRT). Rajono savivaldybės JRT galimybės yra neblogai išnaudojamos – jaunuoliai teikia pasiūlymų dėl jaunimo politikos tobulinimo, o savivaldybė atsižvelgia į dalį pateiktų pasiūlymų. Tačiau, kaip paaiškėjo diskusijų metu, jaunimas, formuojant su jais susijusią politiką, dalyvauja gana pasyviai, pasyvesnė tapo ir JRT. Kita vertus, patiems jaunuoliams labai trūksta igūdžių, reikėtų stiprinti jų kompetencijas, suteikti žinių apie skirtingas viešosios politikos sritis, dalyvavimo galimybes, projektų reikalavimus, Rajono savivaldybės prioritetus ir kt. (T4)

19. Rajono savivaldybėje nuo 1998 m. veikia Kėdainių rajono savivaldybės JRT. Dabartinė JRT sudėtis buvo patvirtinta Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. gegužės 13 d. sprendimu Nr. TS–171 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudarymo ir nuostatų tvirtinimo“. Šiuo metu JRT sudaro 12 narių. JRT posėdžiai vyksta vidutiniškai kartą per 2–3 mėnesius. Diskusijų metu pažymėta, jog pradėjus veikti naujos sudėties JRT, veikla tapo daug aktyvesnė. Iki 2012 m. pradžios JRT jau spėjo suorganizuoti keletą renginių jaunimui, inicijavo jaunimo atstovų, jaunimo organizacijų narių susitikimą–diskusiją su rajono meru, sprendė jaunimo nusikalstamumo prevencijos klausimus ir kt. Tačiau šiuo metu JRT veikla tapo pasyvesnė, diskusijų dalyviai pažymėjo, jog pasigenda informacijos apie JRT veiklą. (T4)

20. Pagal JPPĮ nuostatas, Rajono savivaldybės institucijos formuoja ir įgyvendina savivaldybės jaunimo politiką. Šią funkciją padeda atlikti JRK ir JRT.

21. Išanalizavus politinius–teisinius veiksnius galima būtų teigti, kad Lietuvoje veikianti jaunimo politiką reglamentuojanti teisinė sistema yra integruojama į Kėdainių rajono savivaldybės strateginius dokumentus, už jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą savivaldybėje yra

priskirti atsakingi asmenys/organai, yra sudarytos pakankamos prielaidos sėkmingai įgyvendinti jaunimo politiką.

22. Kėdainių rajono savivaldybėje formaliai yra įsteigta jaunimo visuomeninių organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, tačiau realiai ji jokios veiklos nevykdo. Pagrindinė priežastis – Rajono savivaldybėje veikiančios organizacijos nėra vieningos ir savo užsibrėžtų tikslų yra labiau linkusios siekti individualiai. Diskusijų metu buvo pažymėta, jog dažna nebendradarbiavimo ar net konfrontacijos priežastis yra politiniai motyvai – jaunimo organizacijos atstovauja skirtingas šalies politines partijas. (T4)

23. Išanalizavus Rajono savivaldybės strateginius bei kitus dokumentus nustatyta, kad savivaldybės administracijoje tiesiogiai už jaunimo politikos įgyvendinimą yra atsakinga Švietimo skyriuje dirbanti JRK. Pagal kompetenciją, įgyvendinant jaunimo politiką, taip pat dalyvauja Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto, Vaiko teisių apsaugos, Socialinės paramos, Aplinkosaugos ir civilinės saugos bei Žemės ūkio ir melioracijos skyriai. Remiantis JP ataskaita, JRK turi vadovybės politinį ir strateginį palaikymą, tačiau dėl riboto biudžeto JRK veikla daugiausia apsiriboja švietėjiškais renginiais, mokymais, informacine veikla, dalyvavimu įvairių darbo grupių veikloje ir kita panašia veikla. Tačiau įgyvendinti didesnę poveikį jaunimo politikos tobulinimui turinčių priemonių JRK neturi galimybės. (T4)

24. Remiantis JRK pateiktais duomenimis, Rajono savivaldybėje veiklą vykdo per 20 jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų. Diskusijose pateiktais duomenimis tik apie 10 iš jų veikia aktyviai, skelbia informaciją apie savo veiklą. (T3)

25. Kėdainių rajono savivaldybėje veikia penkių skirtingų pakraipų neformalaus švietimo įstaigos (aviacijos, dailės, muzikos, sporto ir kalbų mokyklos), iš kurių didžiausia dalis mokinių dalyvauja sporto mokyklos veikloje, taip pat lanko sporto klubus. Šie klubai propaguoja skirtingas sporto rūšis ir šakas, tokias kaip krepšinis, futbolas, tenisas, plaukimas, kovinės sporto šakos, lengvoji atletika, šachmatai, šaškės ir t. t. Diskusijų dalyviai teigė, jog jaunimą vis aktyviau stengiasi įtraukti ir kultūros įstaigos, nors jų darbo laikas ir nėra patogus. Dalyviai teigė, jog gana aktyviai veikia kaimo bendruomenės, tačiau su jaunimu dirbančių biudžetinių įstaigų rajono pakraščiuose nėra daug. Veiklos neformalaus švietimo įstaigose yra mokamos. (T1; T3)

26. Kėdainių rajono savivaldybėje neformalių jaunimo grupių nėra daug, jos daugiausiai veikia prie kaimo bendruomeninių organizacijų (bendruomenių centrų), jų vaidmuo bendrame jaunimo veiklos kontekste nėra ryškus ir apie savo vykdomą veiklą jos neskelbia. Diskusijų metu buvo pažymėta, jog tolerancija subkultūroms, netradiciniams stiliams nėra pakankama – išsiskiriantys savo išvaizda, drabužiais, neretai patiria emocinį smurtą. (T1; T3)

27. JP ataskaitos duomenimis bei Diskusijų dalyvių nuomone, įgyvendinant Rajono savivaldybės jaunimo politiką, svarbiausiomis jaunimo politikos veiklos kryptimis turėtų būti:

- užimtumo galimybių didinimas, (T1; T3)
- verslumo skatinimas, (T2)
- pagalba socialiai pažeidžiamam jaunimui, (T1; T2; T3)
- jaunimo savanorystės skatinimas, (T1)
- jaunų žmonių saviraiškos meno ir kultūros srityse skatinimas, (T1)
- jaunimo savivaldos atstovų vadovavimo sugebėjimų ugdymas. (T4)

28. Rajono savivaldybė nėra įsteigusi atviro darbo metodais su jaunimu dirbančios įstaigos, tačiau Diskusijų dalyviai pažymėjo, kad šiuo metu yra svarstomas atviro jaunimo centro įkūrimo klausimas, Rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane yra numatyta atviros jaunimo erdvės steigimo priemonė. Atvira jaunimo erdvė būtų skirta 14–29 m. jaunimui, joje būtų vykdomos kultūrinės, sportinės, socialinės veiklos. (T3).

29. JP ataskaitos duomenimis, mokinių savivalda formaliai veikia daugumoje (20 iš 22) formaliojo švietimo įstaigų. Visas mokyklų mokinių tarybas vienija Kėdainių rajono mokinių taryba. Dažnai mokyklų mokinių tarybų veikla yra gana fragmentiška, nepakankamai kryptinga, trūksta tęstinumo. Diskusijų metu paaiškėjo ir kita problema – priimant esminius sprendimus

mokymo įstaigose į mokinių nuomonę nėra atsižvelgiama. JP ataskaitos duomenimis, tokia situacija susiformavo dėl kelių priežasčių – netinkamų mokyklų tarybų formavimo principų, nepakankamo mokinių aktyvumo ir pesimistinio požiūrio į tokią veiklą bei mokyklų administracijų keliamų reikalavimų. Tame pačiame šaltinyje teigiama, jog mokiniai nesugeba naudotis savivaldos organų teikiamomis galimybėmis, o švietimo įstaigų administracija siekia kontroliuoti mokinių savivaldą formuojant teigiamą mokyklos įvaizdį. Diskusijų dalyviai taip pat teigė, jog jaučiama informacijos apie mokinių tarybą ir jos veiklą stoka. (T4)

30. JP ataskaitos duomenimis, nuo 2008 m. Rajono savivaldybė kasmet vykdo / finansuoja po du jaunimo arba jaunimui skirtus renginius. 2011 m. taip pat buvo surengti du tokie renginiai. Rajono savivaldybės biudžeto lėšos, skiriamos finansinei jaunimo organizacijų paramai sudarė apie 10 proc. sumos, skiriamos su jaunimu dirbančių organizacijų paramai, kuri šioms organizacijoms nuo 2009 m. sumažėjo beveik dvigubai (1 lentelė).

1 lentelė. Kėdainių rajono savivaldybės biudžeto lėšos, skiriamos jaunimui

Savivaldybės biudžeto lėšos	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Lėšos, skiriamos finansinei jaunimo organizacijų paramai	9500 Lt	10400 Lt	10000 Lt
Lėšos, skiriamos su jaunimu dirbančių organizacijų paramai	170300 Lt	113100 Lt	82200 Lt

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

Rajono savivaldybė nėra skyrusi paramos neformalioms jaunimo grupėms, taip pat nebuvo skirta lėšų jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovų ir specialistų, dirbančių su jaunimu, kvalifikacijai tobulinti. (T1; T3; T4).

31. Diskusijų dalyvių nuomone, jaunimo organizacijos dažniausiai į Rajono savivaldybę kreipiasi dėl finansinės paramos, lėšų, patalpų suteikimo. JRK teigimu, apie 90 proc. jaunimo organizacijų prašymų finansuoti tam tikras veiklas yra patenkinami, suteikiamos patalpos veiklai ar renginiams. Remiantis JP ataskaita, didžioji dalis jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų respondentų turėjo galimybių pastaraisiais metais pasinaudoti projektinio finansavimo lėšomis, daug mažiau – lėšomis, skirtomis padengti administravimo išlaidas. Diskusijų dalyviai pažymėjo, jog jaunimo organizacijos vangiai naudojasi Rajono savivaldybės skiriamu finansavimu jaunimo projektams, nors Rajono savivaldybė yra paskyrusi asmenis, galinčius konsultuoti paraiškų rengimo ir projektų įgyvendinimo klausimais. (T3; T4)

32. Diskusijų metu paaiškėjo, jog jaunimo organizacijų veikla Rajono savivaldybėje dažnai yra finansuojama verslo sektoriaus ar politinių partijų. Šiems finansavimo šaltiniams jaunimas teikia pirmenybę dėl mažesnės atskaitomybės, lankstesnių galimybių panaudoti lėšas, reikalavimo pildyti paraiškas nebuvimo. (T3; T4)

33. Informacija apie jaunimo politikos įgyvendinimą ir / ar jaunimui skirtą veiklą Rajono savivaldybėje skelbiama savivaldybės internetiniame puslapyje, elektroniniu paštu, spaudoje, televizijoje, informacinių bei kitų renginių metu, neformaliais kanalais. Jaunimo atstovus aktualios jaunimo politikos įgyvendinimo naujienos pasiekia per JRT narius, jų atstovus. Tais pačiais informaciniais kanalais skelbiama informacija ir apie vykdomą veiklą jaunimui. Diskusijų dalyvių nuomone, labiausiai jaunimui trūksta informacijos apie savivaldybėje svarstomus ir priimamus sprendimus jaunimui aktualiais klausimais bei apie Rajono savivaldybės įgyvendinamus projektus jaunimui, JRT veiklą. (T4)

34. Jaunimui skirta informacija talpinama savivaldybės tinklalapio www.kedainiai.lt skyriuje „Jaunimas“, kuri sudaro šios skiltys: Naujienos, Jaunimo reikalų koordinatorius, JRT, Jaunimo organizacijos, Mokinių savivalda, Finansavimo galimybės, Teisinė informacija, Naudingos nuorodos, Tyrimai. Informacijos išdėstymo struktūra savivaldybės tinklalapyje yra patogi naudotis, o skirtingose skiltyse talpinamos informacijos turinys atitinka skilties pavadinimą. Ypač aktuali informacija yra talpinama skiltyje „Naujienos“. Skiltyje „Jaunimo organizacijos“ išvardytos beveik

visos Rajono savivaldybės teritorijoje veikiančios organizacijos ir pateikiami jų kontaktai. Diskusijų dalyviai pažymėjo, jog Rajono savivaldybės internetinės svetainės skyrelis skirtas jaunimui nėra patrauklus. JRK nuomone, nepanaudojamos galimybės informuoti jaunimą per socialinius tinklapius, informacines technologijas, kurios domina jaunimą bei kuriomis jauni žmonės naudojasi. Taip pat trūksta nuolatos jaunimo informavimu užsiimančio žmogaus, nes vien tik atsitiktinės iniciatyvos norimo rezultato neduoda. Dalyvių nuomone, patrauklesnis informacijos pateikimas, pritrauktų didesnę jaunimo dėmesį, padidintų jaunimo aktyvumą tiek dalyvaujant jaunimo politikos formavime, tiek organizuojant ar lankant renginius. (T4)

35. JP ataskaitos duomenimis, specializuoti leidiniai jaunimui rajone nėra leidžiami. Tačiau rajono laikraščiai nemažą dėmesį skiria jaunimui, suteikdami atskirus puslapius ir skyrelius. Kėdainių rajono leidžiami šie vietiniai laikraščiai: „Kėdainių garsas“, „Kėdainių mugė“, „Rinkos aikštė“. Tame pačiame šaltinyje teigiama, jog žiniasklaidos atstovai bendradarbiauja noriai, stengiasi paskelbti visus jaunimo organizacijų straipsnius. Anksčiau Kėdainių krašto televizijos eteryje kartą per mėnesį buvo rodoma laida jaunimui, tačiau nuo 2012 m. laida neberengiama. (T4)

36. Diskusijų dalyvių nuomone, Kėdainių rajono savivaldybėje tik maža jaunimo dalis yra įtraukiama ar pati išitraukia į jaunimo veiklas. (T1; T3; T4)

37. JP ataskaitos duomenimis, sistemingai jaunimo situacijos tyrimus ar jaunimo politikos vertinimus atliekančių organizacijų Kėdainių rajono savivaldybėje nėra. Pažymima, jog Rajono savivaldybė turi galimybę užsakyti tyrimus viešųjų pirkimų būdu iš kompetentingų organizacijų ar ekspertų, tačiau dėl sumažėjusio Rajono savivaldybės biudžeto galimybė nebuvo pakankamai išnaudota. Per 2008–2011 m. laikotarpį atlikti tik du tyrimai Kėdainių rajono jaunimo politikos srityje, kuriuos užsakė ne Rajono savivaldybė, bet kitos suinteresuotos institucijos. (T4)

38. JP ataskaitos duomenimis, nuosekli jaunimo situacijos stebėseną bei jos planavimą savivaldybėje nėra vykdomas, neįsitvirtinamas duomenimis ir įrodymais pagrįsta sprendimų priėmimo sistema. Pagrindinė problema yra analitinės veiklos (tyrimų, vertinimo, analizės) trūkumas. (T4)

39. JRK duomenimis, Rajono savivaldybė bendradarbiauja su Vokietijos Zemerdo miesto savivaldybe, Švedijos Svaliovo komuna, Estijos Kohtla Jervės miesto savivaldybe, Lenkijos Kujavijos Pamario vaivadija, Lenkijos Brodnicos miesto savivaldybe, Lenkijos Lobezo miesto savivaldybe, Italijos Kastelfortės miesto savivaldybe, Rumunijos Zimničos miesto savivaldybe, Baltarusijos Valkavisko miesto savivaldybe, Ukrainos Zaporozės srities Melitopolio miesto savivaldybe. Sutartimi miestai išipareigojo keistis informacija ir pasiekimais įvairiose srityse. Jaunimo politikos srityje pagrindinė veikla yra bendrų jaunimo ar jaunimui skirtų projektų įgyvendinimas, gerosios patirties dalijimasis. Rajono savivaldybės administracija įgyvendino du tarptautinius projektus jaunimo politikos srityje per 2008–2011 m. laikotarpį: 2009 m. projektą „Demokratija ten, kur aš gyvenu“ ir 2011 m. tarptautinį projektą „Travelling Social Cuisine“. Projekto naudos gavėjai – jaunimas, bendradarbiavimo rezultatai: sustiprintos demokratijos žinios (samprata, nauda, žmogaus teisių ir laisvių svarba), susipažinta su kultūrų gausa ir skirtumais ES. Sudarius galimybes papildomai finansuoti ES remiamus projektus, tarptautinio bendradarbiavimo projektų pagausėtų, žymiai didesnę jaunimo dalis turėtų galimybę įgauti tarptautinio bendradarbiavimo patirties.

Apibendrinimas:

- Kėdainių rajono savivaldybė nėra patvirtinusi jaunimo politikos koncepcijos. Jaunimo politika yra išskaidyta po įvairias Kėdainių rajono savivaldybės vykdomos politikos sritis.
- Rajono savivaldybėje nėra patvirtintos aiškios jaunimo politikos įgyvendinimo programos, su nustatytomis priemonėmis ir numatytais asignavimais jai įgyvendinti.
- JRT galimybės yra neblogai išnaudojamos – jaunuoliai teikia pasiūlymų dėl jaunimo politikos tobulinimo, o savivaldybė atsižvelgia į dalį pateiktų pasiūlymų. Tačiau, kaip paaiškėjo diskusijų metu, jaunimas, formuojant su jais susijusią politiką, dalyvauja gana pasyviai, nuo 2012 m. antros pusės JRT aktyvumas sumažėjo, pasigendama informacijos apie jos veiklą.

- Kėdainių rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ pastaruoju metu jokios veiklos nevykdo.
- Už jaunimo politikos įgyvendinimą yra atsakinga JRK, kuri turi vadovybės politinį ir strateginį palaikymą, tačiau dėl riboto biudžeto JRK veikla daugiausia apsiriboja švietėjiškais renginiais, mokymais, informacine veikla, dalyvavimu įvairių darbo grupių veikloje ir kita panašia veikla. Tačiau įgyvendinti didesnę poveikį jaunimo politikos tobulinimui turinčių priemonių JRK neturi galimybių.
- Iš visų Rajono savivaldybėje veiklą vykdančių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų aktyviai jaunimo veiklose veikia bei apie savo veiklą skelbia tik apie pusę jų. Apie kitų organizacijų veiklą informacijos trūksta.
- Rajono savivaldybėje veikia penkios skirtingų pakraipų neformalaus švietimo įstaigos (aviacijos, dailės mokykla, muzikos mokykla, sporto mokykla ir kalbų mokykla). Neformalios jaunimo grupės nėra pakankamai aktyvios jaunimo veiklose.
- Jaunimas nepakankamai įtraukiamas / įsitraukia į jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą Rajono savivaldybėje.
- Rajono savivaldybėje vykdomojoje jaunimo politikoje reikėtų daugiau dėmesio skirti jaunimo užimtumo galimybių didinimui, savanorystės, verslumo bei saviraiškos meno ir kultūros srityse skatinimui, pagalbai socialiai pažeidžiamam jaunimui bei jaunimo savivaldos atstovų vadovavimo sugebėjimų ugdymui.
- Savivaldybė nėra įsteigusi atviro darbo metodais su jaunimu dirbančios įstaigos, tačiau yra svarstomas atviro jaunimo centro įkūrimo klausimas, Rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane yra numatyta atviros jaunimo erdvės steigimo priemonė.
- Daugumoje mokyklų veikia mokinių savivaldos. Tačiau mokyklų mokinių tarybų veikla yra gana fragmentiška, nepakankamai kryptinga, trūksta tęstinumo. Mokiniai nesugeba naudotis savivaldos organų teikiamomis galimybėmis, o švietimo įstaigų administracija siekia kontroliuoti mokinių savivaldą, formuojant teigiamą mokyklos įvaizdį, jaučiama informacijos apie mokinių tarybą ir jos veiklą stoka.
- Savivaldybė kasmet skiria paramą jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms, finansuoja renginius, skiria patalpas veikloms. Savivaldybė skiria lėšas ir jaunimo projektinei veiklai, tačiau šiomis lėšomis jaunimas naudojasi vangiai. Aktyviai prie jaunimo organizacijų, jų projektų rėmimo prisideda vietos verslininkai. Neformalioms jaunimo grupėms finansavimas nėra skiriamas.
- Rajono savivaldybėje nepakankamai išnaudojami jaunimo informacijos sklaidos kanalai, trūksta informacijos apie JRT veiklą, mokinių tarybos veiklą, apie savivaldybėje svarstomus ir priimamus sprendimus jaunimui aktualiais klausimais bei savivaldybės įgyvendinamus projektus jaunimui.
- Rajono savivaldybėje nepakankamai skatinamas jaunimo aktyvumas, nėra analizuojami jaunimo mokymo ir konsultavimo poreikiai.
- Rajono savivaldybėje nėra atliekama sisteminga jaunimo politikos stebėseną ir tyrimai.

Ekonominiai veiksniai

40. Darbo biržos duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybėje 2012 m. III ketvirtyje nedarbo lygis (7,3 proc.) buvo mažesnis nei šalyje (10,2 proc.). Jaunimo nuo 18 iki 25 m. amžiaus nedarbo lygis Kėdainių rajono savivaldybėje (4,2 proc.) buvo mažesnis nei visoje Kauno apskrityje (6,3 proc.) ar šalyje (7,2 proc.).

41. Statistikos departamento duomenimis vidutinis darbo užmokestis į rankas Rajono savivaldybėje (1 604 Lt m.) 2012 m. II ketvirtyje beveik prilygo Kauno apskrities (1 607 Lt) bei šalies vidurkiams (1 673 Lt).

42. Jaunimo problematikos tyrimo duomenimis, dauguma dirbančių Rajono savivaldybės jaunuolių yra samdomi darbuotojai (92 proc.), dirbantys pilną darbo dieną. Tik kiek daugiau negu

pusė (56 proc.) dirbančių jaunuolių dirba pagal specialybę. 29 proc. jaunimo, dirbančio ne pagal specialybę, teigia neradę darbo pagal įgytą specialybę. Jokios specialybės neturi 26 proc. jaunimo. 19 proc. respondentų pradėjo dirbti ne pagal specialybę dar studijuodami. Iš dalies tokius rezultatus lemia itin mažas jaunuolių domėjimasis profesija. Tai būdinga tiek mokyklinio amžiaus, tiek studijuojantiems jaunuoliams, tiek dirbančiam jaunimui. Ši tendencija daro didelę įtaką tolesniam jaunuolių profesinės karjeros vystymuisi bei mažina perspektyvas darbo rinkoje. (T2)

43. Pasak Diskusijų dalyvių, Rajono savivaldybėje pakankamai gerai išvystyta pramonė, yra didelių verslo įmonių, ūkininkų, kurie galėtų įdarbinti jaunimą. Legaliai įdarbinant jaunimą, ypač nepilnamečius, pavyzdžiui, vasaros laikotarpiu, darbdaviai susiduria su biurokratinėmis kliūtimis (ilgas ir sudėtingas įdarbinimo procesas), todėl darbdaviai nėra suinteresuoti įdarbinti jaunimą. Jaunimas taip pat nėra suinteresuotas dirbti didelėse įmonėse ar ūkiuose, kadangi darbas yra sunkus fiziškai, mažai apmokamas. Taip pat pastebėta, jog vienintelė Rajono savivaldybėje veikianti aukštoji mokykla neatitinka rajono ekonominių veiklos krypčių poreikio. (T2)

44. Diskusijų metu pastebėta, taip pat ir jaunimo problematikos tyrimo duomenys rodo, jog dauguma (52 proc.) dirbančių jaunuolių linkę sutikti, kad didžiausią įtaką įsidarbinimui turėjo asmeninės pažintys. Dauguma (62 proc.) dirbančių apklaustųjų linkę sutikti, kad didžiausią įtaką įsidarbinimui turėjo aukštojoje ar profesinėje mokykloje įgytas išsilavinimas. Beveik pusė dirbančių apklaustųjų (47 proc.) linkę sutikti, jog didžiausia įtaką įsidarbinimui turėjo darbo patirtis. 39 proc., kaip svarbų veiksnį įsidarbinant, paminėjo užsienio kalbos mokėjimą. Pastebėta, kad tiems, kuriems įsidarbinant buvo svarbus įgytas išsimokslinimas, dirbinantis taip pat buvo svarbios ir užsienio kalbos žinios. Jie sąmoningiau rinkosi profesiją, dažniau dirba pagal specialybę ir rečiau planuoja keisti darbo vietą. Įsidarbinimui aukštojoje ar profesinėje mokykloje įgytas išsilavinimas daugiau įtakos turėjo 24–29 m. amžiaus dirbantiesiems. Asmeninės pažintys įsidarbinant dažniau lemiamos įtakos neturėjo vyresniems (24–29 m.) apklaustiesiems. Įdomu tai, jog įsidarbinimo procese pasinaudojusieji asmeninėmis pažintimis lengviau susitvarko su iššūkiais darbe. (T2)

45. Jaunimo problematikos tyrimo duomenimis, daugumai (66 proc.) dirbančių apklaustųjų darbdavys sudaro sąlygas mokytis / kelti kvalifikaciją. Trečdaliui (34 proc.) respondentų darbdavys apmoka ar iš dalies apmoka studijas, kvalifikacijos kėlimo kursus. Darbdavys sąlygas mokytis, kelti kvalifikaciją dažniau sudaro vyresniems (24–29 m.) apklaustiesiems. (T2)

46. 40 proc. dirbančių jaunuolių išreiškė ketinimus keisti darbą. Dažniausiai (69 proc.) darbo vietą norima keisti siekiant didesnio darbo apmokėjimo. 46 proc. nemato darbe karjeros perspektyvų, 43 proc. nori įdomesnio darbo. Įdomu tai, kad darbo vietą dažniau yra linkę keisti tie, kuriems yra sunkiau susidoroti su darbe kylančiomis problemomis bei tie, kurie dirba ne pagal specialybę. Dažniausiai (64 proc.) ieškotis darbo kitame mieste planuojama dėl didesnių galimybių pasirinkti darbą, o užsienyje dažniausiai (56 proc.) darbo planuojama ieškotis dėl galimybės gauti didesnę darbo užmokestį, didelė dalis (41 proc.) apklausto Rajono savivaldybės jaunimo Lietuvoje karjeros perspektyvų nemato. (T2)

47. Remiantis savivaldybės strateginiu plėtros planu, prie jaunimo verslumo skatinimo Rajone prisideda Kėdainių turizmo ir verslo informacijos centras, nemokamai teikiantis viešąsias paslaugas (konsultacijos, mokymai, informaciniai seminarai) verslui, kurios reikalingos ne tik pradedantiesiems verslą, bet ir esamiems, ypač smulkiems, verslininkams. Rajono savivaldybėje veikia smulkaus ir vidutinio verslo paramos fondas, kurio 2012–2020 metų biudžetas yra 1400000 Lt. Diskusijų dalyviai teigė, jog apie galimybę gauti paramą žino. Remiantis Problematikos tyrimo duomenimis, dauguma (90 proc.) apklaustųjų savo verslo neturi. Savo verslą pradėti planuoja tik 7 proc. respondentų. Netgi du trečdaliai (67 proc.) apklaustųjų mano, kad Lietuvoje nėra sudarytos sąlygos jauniems žmonėms plėtoti verslą. Tačiau, kaip rodo apklausos rezultatai, dauguma (80 proc.) apklaustųjų nėra susipažinę su jaunimo verslumo skatinimo politika Lietuvoje ir tik 17 proc. respondentų yra su ja susipažinę. (T2)

48. Diskusijų dalyvių nuomone, Rajono savivaldybė yra įsikūrusi patogioje geografinėje vietoje, sulaukia nemažai investicijų. Tačiau trūksta kvalifikuotos darbo jėgos, to priežastimi yra įvardijama silpna jaunimo motyvacija įgyti rajono poreikius atitinkančia kvalifikaciją, emigracija, ugdymo įstaigų nesiorientavimas į rajono poreikius. (T2)

49. Pasak Diskusijų dalyvių, Kėdainių rajono savivaldybėje nėra skiriamas pakankamas dėmesys jaunoms šeimoms, išskiriama silpna sveikatos apsauga, korupcija. (T3)

Apibendrinimas:

- Jaunimo nedarbas Rajono savivaldybėje atitinka analogiškus šalies rodiklius. Vidutinis atlyginimas atitinka apskrities bei šalies analogiškus rodiklius.
- Rajono savivaldybėje tik šiek tiek daugiau nei pusė dirbančių jaunuolių dirba pagal specialybę.
- Jaunimo tyrimo duomenimis, dažniausiai dėl nepakankamo atlyginimo, apie 40 proc. dirbančių jaunuolių ketina keisti darbo vietą.
- Nors Rajono savivaldybėje gerai išvystyta pramonė, tačiau jaunimas nėra suinteresuotas dirbti didelėse įmonėse ar ūkiuose, kadangi reikiamo išsilavinimo neturintiems siūlomas nekvalifikuotas darbas yra sunkus fiziškai, prastai apmokamas, kas lemia emigraciją.
- Rajono savivaldybėje vykdoma nepakankama jaunimo verslumo skatinimo politika.
- Kėdainių rajono savivaldybėje pastebimas silpnas bendradarbiavimas tarp švietimo, verslo bei viešosios valdžios sektorių, dėl šios priežasties rengiami rajono kvalifikacijos poreikių neatitinkantys specialistai.

Socialiniai–kultūriniai veiksniai

50. Diskusijų metu buvo pastebėta, jog Kėdainiai įsikūrę patogioje geografinėje padėtyje – Lietuvos centre, šalia nuolat juda dideli tranzitinio transporto srautai. Taip pat pažymėta, jog būtent dėl šio fakto Rajono savivaldybę pasiekia nelegalios kontrabandinės prekės. Dalyviai teigė, jog jaunimas perka kontrabandines prekes, dalis jaunimo patys užsiima kontrabandinių prekių prekyba. Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kėdainių rajono policijos komisariato atstovų teigimu, ši problema yra žinoma, jos užkardymas įtrauktas į policijos komisariato veiklos ir priemonių planus. (T1)

51. Kaip pažymėjo diskusijų dalyviai, kaimo vietovėse dėl alkoholio vartojimo ir kitų žalingų įpročių plinta asocialus elgesys (alkoholizmas, valkatavimas, smurtavimas, kitos priimtos socialines normas pažeidžiančios veiklos). Tokiam elgesiui įtakos taip pat turi nedarbas, nuo ekonominių centrų nutolusi geografinė padėtis. (T1, T2, T3)

52. Pasak Diskusijų dalyvių, Kėdainių rajono savivaldybėje, dėl darbo pasiūlos trūkumo, neigiamo požiūrio į profesinį mokymą vyrauja (e)migracija į didesnius miestus, kaimynines šalis. Blogėjant ekonominei padėčiai, jaunimas išvyksta į užsienį mokytis baigęs tik 10 klasių, dažniausiai – kartu su tėvais. Dėl didžiulių neoficialios migracijos šalies viduje (tarp miestų) bei emigracijos į užsienį srautų tikslių statistinių duomenų apie Kėdainių rajono savivaldybę nerasta. Emigracijos problema yra nacionalinio masto. Kasmet iš šalies, pagal oficialią statistiką, išvyksta nuo keliolikos iki keliasdešimt tūkstančių gyventojų. Statistikos departamento duomenimis, 2004–2009 m. vidutiniškai per metus iš Lietuvos emigruodavo 16 tūkst. žmonių. 2010 m. šis skaičius gerokai išaugo – išvykimą deklaravo 83 tūkst. gyventojų. Jaunimas (14–29 m.) kasmet sudaro nuo 40 iki 50 proc. visų emigrantų. Savivaldybės galimybes sprendžiant šią problemą yra ribotos todėl, pasak Diskusijų dalyvių, tikslinga būtų šią problemą aktyviau spręsti nacionaliniu mastu. (T2)

53. Diskusijų dalyvių nuomone, Kėdainių rajono savivaldybėje gyvena daugiatautis jaunimas: lietuvių, rusų, lenkų, ukrainiečių, baltarusių ir romų tautybės jaunimas (remiantis Statistikos departamento duomenimis). Skirtingų tautybių jaunimas, Diskusijų dalyvių nuomone, yra tolerantiškas vienas kito atžvilgiu. Savivaldybė remia jaunimo grupių kultūrinės iniciatyvas, integraciją. Pažymima, jog romams tolerancijos visgi trūksta, tai pasireiškia užgauliomis replikomis, socialine atskirtimi. (T1)

54. Diskusijų metu buvo pažymėta ir asocialumo problema. Daugėja asocialių asmenų (girtuokliaujantys ir / ar benamiai asmenys), jaunimas išreiškė susirūpinimą dėl tokių asmenų jiems keliamo pavojaus. Apskritai saugumo situacija Kėdainiuose vertinama neigiamai, pažymima, jog saugu ten, kur yra įrengtos vaizdo stebėjimo kameros. Nesaugumu pasižymi neapšviestos gatvės, miesto šventės ar masiniai renginiai, klubai (ypač 15–17 metų jaunimui), išskiriamos netgi

nesaugios gatvės (pvz. Šėtos, Lukšio gatvės, buvęs kareivių miestelis (vadinamasis „gorodokas“)). Dalyviai teigė, jog didėja jaunimo nusikalstamumas, dažniausiai vagystės, plėšimai, viešosios tvarkos pažeidimai, nusikaltimus daro vis jaunesnio amžiaus jaunuoliai. (T3)

55. Jaunimo tyrimo duomenimis, nors daugumos Kėdainių rajono savivaldybėje gyvenančių jaunuolių kaimynystė yra saugi (53 proc.), rizikingoje ar pavojingoje aplinkoje gyvena 47 proc. apklaustųjų jaunuolių. Pagrindinės jaunimo akcentuojamos problemos: gyvenamojoje vietovėje nepakankamai išplėtotą infrastruktūrą, saugių pramogų vietų stygius, jaunimo žalingi įpročiai, emocinis smurtas. Patyčios išlieka aktualia problema – nors ir organizuojamos įvairios prevencijos kampanijos, projektai nukreipti prieš patyčias ir diskriminaciją, tačiau pasigendama jų tęstinumo. (T1; T3)

56. Jaunimo tyrimo duomenimis, svarbiausi turiningą laisvalaikį ribojantys faktoriai – finansų trūkumas, didelis mokslo krūvis bei laisvalaikio formų skurdus pasirinkimas. Nors dauguma jaunų žmonių (80 proc.) yra patenkinti savo laisvalaikiu, lėšos yra pagrindinis faktorius, ribojantis jų laisvalaikio realizavimo galimybes. Tai ypač aktualu vyresnio amžiaus jaunuoliams, turintiems daugiau išlaidų kitoms reikmėms (būstas, vaiko priežiūra ir t.t.). Diskusijų dalyviai teigė, jog tiek kultūrinių-pramoginių tiek sporto renginių mieste netrūksta, kaimo vietovėse veikia aktyvios vietos bendruomenės, tačiau renginiai dažnai nėra patrauklūs jaunimui arba vyksta pamokų metu. (T1; T3)

57. Kėdainių rajono savivaldybėje yra keletas jaunimo lyderių, kurie dirba su jaunimu. Tačiau jie dirba savanorystės pagrindais. Rajono savivaldybėje nėra sukurtos jaunimo lyderių rengimo, motyvavimo sistemos, todėl jaunimo lyderių atsiranda vis mažiau, o ir jie dažnai išvyksta į kitus miestus, ar į užsienį. (T4)

58. Kaip teigiama Jaunimo tyrime, dauguma jaunuolių gyvena su tėvais (58 proc.). Būstą nuomojasi 20 proc. jaunų Rajono savivaldybės gyventojų, 12 proc. turi nuosavą būstą. Pagrindiniai finansavimo šaltiniai yra tėvų parama (70 proc. apklaustųjų) bei darbo užmokestis (47 proc. apklaustųjų). 35 proc. apklaustųjų pajamos neviršija 500 litų per mėnesį. (T2; T3)

59. Statistikos departamento duomenimis, 2011 m. šalyje buvo 10608 socialinės rizikos šeimų, kuriose augo 22073 vaikai. Kauno apskrityje 2011 m. buvo 2060 socialinės rizikos šeimų, kuriose augo 4122 vaikai, Kėdainių rajono savivaldybėje atitinkamai 311 šeimų, bei 633 jose augantys vaikai. Vaikai iš šių šeimų, pasak Diskusijų dalyvių, turi mažiau galimybių pilnavertiškai dalyvauti švietimo sistemoje. (T1; T2)

60. Jaunimo tyrimo duomenimis, Rajono savivaldybėje gyvenantys jaunuoliai nėra pilietiškai aktyvūs. Tai pažymėtina kalbant, tiek apie domėjimąsi politika, tiek apie dalyvavimą įvairiose pilietinėse ar savanoriškose akcijose, nevyriausybinių organizacijų veikloje bei projektuose. 38 proc. Kėdainių rajono jaunimo apskritai nėra dalyvavę savanoriškoje veikloje; 31 proc. šuo metu nedalyvauja, nors anksčiau teko tuo užsiimti; 22 proc. dalyvavo ir seniau, ir dabar; 5 proc. pradėjo dalyvauti tik dabar; 12 proc. dalyvauja NVO veikloje, 8 proc. priklauso neformaliai grupei ar stiliui. Nors įsitraukimas nėra didelis, tačiau jaunų žmonių nuostatos politinio–pilietinio–socialinio aktyvumo atžvilgiu gana pozityvios – jaunimas jaučiasi pilietiškai atsakingas, palankiai vertina žmones, dalyvaujančius visuomeninėje veikloje. Silpną jaunimo pilietinį aktyvumą lemia tai, jog jaunus žmones supanti aplinka taip pat pasižymi pasyvumu. Apskritai, jaunuoliai neigiamos nuostatos dėl dalyvavimo pilietinėse veiklose neturi, tačiau stokoja iniciatyvos. (T1; T4)

61. Jaunimo tyrimo duomenimis, alkoholio vartojimas yra labiausiai paplitęs žalingas jaunų žmonių įprotis. Bandžiusių narkotikus ar turinčių noro juos išbandyti turi 18 proc. jaunuolių. Šis rodiklis kiek mažesnis šalies jaunimo rodikliui (25 proc.)¹. Visgi daugumos (77 proc.) jaunuolių požiūris į narkotikus vienareikšmiškai neigiamas. 31 proc. jaunuolių reguliariai rūko. Šis rodiklis yra mažesnis už reguliariai rūkančių šalies jaunuolių procentą (37 proc.)². Įvairūs lošimai (išskyrus loterijas) tarp jaunuolių nėra paplitę. Pasak Diskusijų dalyvių, Rajono savivaldybėje didėja svaigalų bei narkotikų paplitimas (ypač tarp jaunimo virš 18 metų), daugelis mano, jog jų nusipirkti nebūtų

¹Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento statistiniai duomenys <http://www.ntakd.lt/lt/Tyrimai-ir-apklauso/>.

²Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento statistiniai duomenys <http://www.ntakd.lt/lt/Tyrimai-ir-apklauso/>.

sunku. Labiausiai paplitęs narkotikas – marihuana, vadinamoji žolė. Kėdainių rajono policijos komisariato atstovų teigimu, 2012 m. per 9 mėnesius už alkoholinių gėrimų vartojimą buvo nubausti 63 nepilnamečiai, už narkotinių medžiagų vartojimą – 10 nepilnamečių, už tabako gaminių vartojimą – 53 nepilnamečiai. Siekiant apsaugoti nepilnamečius būtina griežčiau kontroliuoti alkoholio, narkotikų ir rūkalų prieinamumą, akcentuojant ne tik formalius draudimus (pvz., prekybos cigaretėmis ar naktinės alkoholio prekybos), bet ir draudimų laikymosi kontrolę. (T1)

62. Jaunimo tyrimo duomenimis, net 29 proc. Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo visai nesportuoja, o 19 proc. sportuoja tik kartą per savaitę. Gera fizine ir psichine savijauta pasižymi atitinkamai 61 proc. ir 50 proc. apklaustųjų, vidutine - 36 proc. ir 41 proc. apklaustųjų. Šie rodikliai siejasi tarpusavyje susiję, t. y. geriau besijaučiantys fiziškai, taip pat pasižymi geresne psichine sveikata, geriau save vertina, turi sveikesnius mitybos įpročius. (T1; T3)

63. Diskusijų dalyviai teigė, jog Rajono savivaldybės mokinių egzaminų rezultatai yra pakankamai geri, Kėdainių šviesioji gimnazija patenka į 20 geriausiųjų Lietuvoje sąrašą. Tiesa, prastesni yra mokslinių olimpiadų rezultatai. Rajono savivaldybėje sudarytos neformalaus ugdymo galimybės (aviacija, muzikos ir dailės, kalbų mokyklos, sporto užsiėmimai). Tačiau, pažymima, jog užsiėmimai yra mokami, o brangias priemones, reikalingas neformaliai ugdymui, dažnai tenka pirkti patiems jaunuoliams, kadangi skiriamos priemonės dažniausiai būna nusidėvėjusios. Prastesnėje finansinėje situacijoje esančios šeimos tokių išlaidų negali leisti, todėl jų atžalos tokiuose užsiėmimuose nedalyvauja. Kaimo vietovėse gyvenantis ir minėtus užsiėmimus norintis lankyti jaunimas susiduria su susisiekimo problema. (T3)

64. 2009 m. gegužės 22 d. Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS–165 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės gabių vaikų ir jaunimo rėmimo fondo nuostatų“ patvirtino, Kėdainių rajono savivaldybė įsteigė gabių vaikų ir jaunimo rėmimo fondo nuostatus. Vadovaujantis minėtais nuostatais, piniginiai prizai skiriami už laimėjimus mokslinėse olimpiadose, socialinė parama skiriama gerai besimokantiems studentams, kurių ataskaitinio studijų pusmečio mokymosi vidurkis yra ne žemesnis kaip 9 balai, atsižvelgiant į šeimos pajamas.

65. Diskusijų metu buvo paminėta ir dar viena šiai savivaldybei būdinga problema: dėl didelės pramonės įmonių koncentracijos jaučiami nemalonūs fabrikų skleidžiami kvapai, gyventojai skundžiasi kenksmingu oru.

Apibendrinimas:

- Rajono savivaldybės kaimo vietovėse susiduriama su asocialaus elgesio problema, kurios pagrindinės priežastys – žalingi įpročiai, nedarbas bei nuo miesto nutolusi geografinė padėtis.
- Rajono savivaldybėje dėl darbo pasiūlos trūkumo yra didžiulė jaunimo (e)migracija į didesnius miestus bei užsienio šalis.
- Rajono savivaldybėje trūksta jaunimo lyderių. Pagrindinės priežastys: (e)migracija, nefinansinių paskatinimo priemonių trūkumas.
- Rajono savivaldybėje gyvena daugiatautis jaunimas, tačiau vis dar pasitaiko netolerancijos atvejų kitataučių ar kitos rasės žmonių atžvilgiu.
- Rajono savivaldybėje išskiriama nesaugumo problema: tiek neapšviestose gatvėse ar probleminiuose daugiabučiuose (gyvena asocialūs asmenys, dažni nusikaltimai), tiek laisvalaikio praleidimo vietose ar masinių renginių metu. Dažniausi nusikaltimai – vagystės, plėšimai, viešosios tvarkos pažeidimai, emocinis smurtas (patyčios).
- Finansinių galimybių bei jaunimui skirtų saugaus laisvalaikio praleidimo vietų trūkumas yra pagrindiniai faktoriai, ribojantys jaunimo laisvalaikio realizavimo galimybes.
- Dauguma jaunuolių gyvena su tėvais ar savo šeima / partneriu.
- Jaunimo tyrimo duomenimis, Rajono savivaldybėje gyvenantys jaunuoliai yra pilietiškai neaktyvūs. Tai pažymėtina kalbant, tiek apie domėjimąsi politika, tiek apie dalyvavimą įvairiose pilietinėse ar savanoriškose akcijose, nevyriausybiinių organizacijų veikloje bei projektuose .

- Socialinės rizikos šeimose augantys vaikai turi mažiau galimybių pilnavertiškai dalyvauti švietimo sistemoje. Daugėja jaunų socialinės rizikos šeimų bei nepilnamečių šeimų.
- Alkoholio vartojimas yra labiausiai paplitęs žalingas jaunų žmonių įprotis. Rajono savivaldybėje didėja svaigalų, tabako bei narkotikų paplitimas (ypač tarp jaunimo virš 18 metų). Jaunėja gyventojų amžius, kurie pirmą kartą padarė nusikaltimus.
- Jaunimo tyrimo duomenimis, apie pusę Rajono savivaldybės jaunimo yra nepakankamai fiziškai aktyvūs - visai nesportuoja arba sportuoja tik kartą per savaitę.
- Rajono savivaldybėje veikia gabių vaikų ir jaunimo rėmimo fondas. Tačiau neformalus ugdymas yra prieinamas ne visiems (mokami užsiėmimai, brangi užsiėmimams reikalinga įranga, kaimo vietovėse gyvenantiems – susisiekimo problema).

Technologiniai veiksniai

66. Informacinės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos duomenimis, apie 96 proc. šalies jaunimo (14–29 m.) naudojami internetu. Jaunimo tyrimo duomenimis, 82 proc. apklaustų Kėdainių rajono jaunimo atstovų naudojami kasdien, 12 proc. – 4–5 kartus per savaitę, 4 proc. – 2–3 kartus per savaitę. Taigi, reguliariai internetu naudojami apie 98 proc. Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo. Laisva prieiga prie interneto yra mokyklose, bibliotekose. Mokyklos bei neformaliojo ugdymo įstaigos yra apsirūpinusios moderniomis šiuolaikinėmis technologijomis.

67. Pasak Diskusijų dalyvių, internetas yra naudojamas mokymo procese (el. dienyne, susirgus užduotys siunčiamos el. paštu ir pan.). Informacinių technologijų naudojimas skatina kūrybą ir saviraišką, vysto verslumo įgūdžius (ebay, prekyba, puslapių kūrimas), taip pat interneto naudojimas yra svarbus informacijos šaltinis. Visgi internetas nėra pakankamai išnaudojamas kaip informacijos sklaidos kanalas jaunimui, jaunimo organizacijoms. (T4)

68. Diskusijų dalyviai pastebėjo naudojimosi internetu trūkumų: vietos valdžios atstovai pasyviai naudojami šiuolaikinėmis technologijomis, socialiniais tinklais. Svarbi problema yra ir priklausomybė internetui, silpnėjantys gyvo bendravimo gebėjimai, patyčios ir pan.. (T1; T4)

69. Diskusijų metu buvo pasidžiaugta Kėdainių rajono savivaldybėje veikiančia susisiekimo sistema, geltonaisiais autobusiukais vežiojančiais į ugdymo įstaigą, deją, pastebima, jog tvarkaraščiai ne visuomet yra patogūs jaunimui lankyti neformaliojo ugdymo užsiėmimus vakarais, ar švenčių metu. (T4)

Apibendrinimas:

- Jaunimui yra sudarytos sąlygos naudotis internetu bei kitomis šiuolaikinėmis technologijomis, kurios naudojamos mokymo procese.
- Rajono savivaldybėje skatinamas jaunimo ugdymas naudotis informacinėmis technologijomis.
- Internetas nėra pakankamai išnaudojamas kaip informacijos šaltinis jaunimui, jaunimo organizacijoms.
- Prastas susisiekimas viešuoju transportu: tvarkaraščiai ne visuomet yra patogūs jaunimui lankyti neformaliojo ugdymo užsiėmimus vakarais ar lankytis masiniuose renginiuose.

Problemų medžiai

Šioje dalyje pateikiami svarbiausių tyrimais bei diskusijomis identifikuotų problemų apibendrinimas vaizdinėmis priemonėmis (žr. Priede Nr. 2 (1–3 pav.)).

III. PRIORITETINIŲ VEIKLOS KRYPTIŲ NUSTATYMAS

Šiame skyriuje pateikiamos prioritutinės veiklos kryptys, kurioms svarbu skirti daugiau dėmesio sprendžiant Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo problemas.

Prioritutinės veiklos kryptys:

1. ***Jaunų žmonių kūrybiškumo, pilietiškumo, savanoriškos veiklos, verslumo skatinimas, pagalba integruojantis į darbo rinką ir būti aktyviais visuomenės nariais:***
 - 1.1. skatinti jaunimo kūrybiškumą, aktyvų pilietiškumą ir savanorišką veiklą,
 - 1.2. sudaryti sąlygas jaunimui išitvirtinti ir ekonomiškai stabiliai gyventi Kėdainių rajone, sprendžiant išdarbinimo problemas ir skatinant verslumą.
2. ***Laisvalaikio užimtumo ir neformaliojo ugdymo paslaugų prieinamumo jaunimui didinimas:***
 - 2.1. pritaikyti neformaliojo švietimo, kultūros ir kitų įstaigų (aktų, sporto salės ir pan.) resursus bei darbo laiką, viešąsias erdves, gyvenamąsias teritorijas ir eismo infrastruktūrą (parkus, aikšteles, dviračių takus, autobusų maršrutus ir pan.) aktyviam jaunuolių laisvalaikio praleidimui, sveikos gyvensenos skatinimui.
 - 2.2. plėsti neformaliojo švietimo ir ugdymo paslaugų pasiūlą, didinant galimybes pasyviai, probleminiam, socialinę atskirtį patiriančiam jaunimui bei panaudojant NVO kūrybinį potencialą, ypač jaunimo ir su jaunimu dirbančių NVO.
3. ***Kokybiškų jaunimo politikos programų ir priemonių planavimo, įgyvendinimo bei stebėsenos plėtos užtikrinimas:***
 - 3.1. užtikrinti kokybišką žiniomis grįstos jaunimo politikos plėtrą

IV. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Plane numatomi keturi tikslai ir įvardijami uždaviniai jiems įgyvendinti.

1. ***Pirmas tikslas – skatinti jaunimo kūrybiškumą, aktyvų pilietiškumą, sveiką gyvenseną ir savanorišką veiklą.***

Uždaviniai šiam tikslui įgyvendinti:

- 1.1. plėtoti jaunimo iniciatyvas, dalyvavimą visuomeninėje ir savanoriškoje veikloje;
- 1.2. ugdyti sveiką jaunimo gyvenseną;
- 1.3. įtraukti jaunimą į rajono kultūrinio gyvenimo planavimą, įgyvendinimą, skatinti jaunimo neprofesionalų meną ir sudaryti sąlygas jaunimo saviraiškai bei kūrybai.
2. ***Antrasis tikslas – sudaryti sąlygas jaunimui išitvirtinti ir ekonomiškai stabiliai gyventi Kėdainių rajone, sprendžiant išdarbinimo problemas ir skatinant verslumą.***

Uždaviniai šiam tikslui įgyvendinti:

- 2.1. didinti jaunimo išdarbinimo galimybes, skatinant profesinio ir aukštojo mokslo įstaigų, privataus verslo bei savivaldybės bendradarbiavimą;
- 2.2. spręsti socialinę atskirtį patiriančių, nekvalifikuotų, išsilavinimo, specialybės ar profesijos neturinčių, jaunų žmonių motyvacijos dirbti problemas;
- 2.3. parengti ir įgyvendinti jaunimo verslumo skatinimo programas bei sudaryti palankias sąlygas jaunimo verslo pradžiai.
3. ***Trečiasis tikslas – užtikrinti jaunimo poreikius atitinkančią infrastruktūrą, formalus ir neformalus švietimo bei ugdymo įstaigų paslaugų įvairovę, kokybę ir prieinamumą.***

Uždaviniai šiam tikslui įgyvendinti:

- 3.1. pritaikyti rajono infrastruktūrą šeimų, vaikų ir jaunimo poreikiams;
- 3.2. plėtoti švietimo, kultūros, socialinių ir kitų įstaigų galimybes teikti kokybiškas jaunimo poreikius atitinkančias paslaugas;
- 3.3. kurti saugią aplinką jauniems žmonėms;
- 3.4. gerinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių nevyriausybinų organizacijų veiklos sąlygas, stiprinti jų potencialą ir veiklos kokybę;
- 3.5. plėtoti darbą su socialiai atskirtu, pažeidžiamu, problemas patiriančiu jaunimu.
4. ***Ketvirtasis tikslas – užtikrinti kokybišką žiniomis grįstos jaunimo politikos plėtrą.***

Uždaviniai šiam tikslui įgyvendinti:

- 4.1. stiprinti aktyvų jaunimo dalyvavimą, sprendžiant jam aktualius klausimus;
- 4.2. gerinti savivaldybės jaunimo politiką įgyvendinančių institucijų veiklos kokybę;
- 4.3. tobulinti jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų prieinamumą ir kokybę;
- 4.4. vykdyti jaunimo padėties bei jaunimo politikos kokybės vertinimus, aktualių jaunimui programų ir priemonių stebėseną savivaldybėje.

V. PLANO ĮGYVENDINIMAS

1. Plano įgyvendinimo laikotarpis – 2013–2018 m.
2. Plano priemonių įgyvendinimo laikotarpiai – 2013–2015 m. ir 2016–2018 m.
3. Planas gali būti peržiūrimas ir esant poreikiui koreguojamas, tikslinami tikslai, uždaviniai ir vertinimo kriterijai rengiant 2016–2018 m. priemonių planą.
4. Pirmojo tikslo – „*Skatinti jaunimo kūrybiškumą, aktyvų pilietiškumą, sveiką gyvenseną ir savanorišką veiklą*“ vertinimo kriterijai ir jų reikšmės:

Nr.	Vertinimo kriterijus	Pokytis		
		2012 m.	2015 m.	2018 m.
1.1.	Savivaldybės jaunimo (14–29 m.), neformalių jaunimo grupių bei jaunimo organizacijų per paskutinius trejus metus suorganizuotų renginių bei juose dalyvavusių dalyvių skaičius:			
1.2.	Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių savivaldybėje per paskutinius trejus metus bei juose dalyvavusio jaunimo skaičius:			
1.3.	Nuolat ar dažnai laisvalaikio sportuojančio savivaldybės jaunimo (14–29 m.) skaičius procentais (apklausa: Jaunimo problematikos tyrimas):	42 proc.		
1.4.	Savanoriškoje veikloje (NVO, kultūros, sporto įstaigų /organizacijų organizuojamuose renginiuose) dalyvaujančių jaunų žmonių (14–29 m.) dalis, procentais, nuo bendro savivaldybės jaunų žmonių skaičiaus):			

5. Antrojo tikslo – „*Sudaryti sąlygas jaunimui įsitvirtinti ir ekonomiškai stabiliai gyventi Kėdainių rajone, sprendžiant įsidarbinimo problemas ir skatinant verslumą*“ vertinimo kriterijai ir jų reikšmės:

Nr.	Vertinimo kriterijus	Pokytis		
		2012 m.	2015 m.	2018 m.
2.1.	Registruotas savivaldybės jaunimo nedarbas procentais:			
2.2.	Savo verslą (bet kokia forma (verslo liudijimai, individuali veikla, įmonės ir pan.) per paskutinius trejus metus pradėjusio jaunimo (18–29 m.) skaičius:			
2.3.	Pagal įgytą profesinę kvalifikaciją per metus po jos įgijimo įsidarbinusio jaunimo (20–29 m.) dalis (procentais).			
2.4.	Verslumo bei profesinio orientavimo tematika renginių savivaldybėje per paskutinius trejus metus bei šiuose renginiuose dalyvavusio jaunimo skaičius:			
2.5.	Savanoriškoje veikloje dalyvaujančių jaunų žmonių (16–29 m.), kurie nesimoko ir nedirba, procentas, nuo tų, kurie nesimoko ir nedirba:			

6. Trečiojo tikslo – „Užtikrinti jaunimo poreikius atitinkančią infrastruktūrą, formalus ir neformalus švietimo bei ugdymo įstaigų paslaugų įvairovę, kokybę ir prieinamumą“ vertinimo kriterijai ir jų reikšmės:

Nr.	Vertinimo kriterijus	Pokytis		
		2012 m.	2015 m.	2018 m.
3.1.	Savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų plėtoti laisvalaikio infrastruktūrą, dalis tenkanti vienam toje savivaldybėje gyvenančiam jaunam žmogui (14–29 m.) (litas):			
3.2.	Neformalaus ugdymo paslaugas jauniems žmonėms teikiančių fizinių/juridinių asmenų savivaldybėje skaičius:			
3.3.	Jaunimo (14–29 m.), dalyvaujančio atvirų jaunimo centrų ir erdvių veikloje, dalis (procentais, nuo bendro savivaldybės jaunų žmonių skaičiaus):			
3.4.	Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklose dalyvaujančių jaunų žmonių (14–29 m.) dalis (procentais, nuo bendro savivaldybės jaunų žmonių skaičiaus):			
3.5.	Akredituotų ³ jaunimo darbuotojų skaičius savivaldybėje:			
3.6.	Socialinę atskirtį patiriančių jaunų žmonių (14–29 m.), išitraukusių į jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklas dalis (procentais nuo bendro jaunų žmonių skaičiaus savivaldybėje):			

7. Ketvirtojo tikslo – „Užtikrinti kokybišką jaunimo politikos plėtrą“ vertinimo kriterijai ir jų reikšmės:

Nr.	Vertinimo kriterijus	Pokytis		
		2012 m.	2015 m.	2018 m.
4.1.	Savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų jaunimo politikos įgyvendinimui finansuojant jaunimo projektus, vienam toje savivaldybėje gyvenančiam jaunam žmogui (14–29 m.) tenkanti dalis (litas):			
4.2.	Jaunimo reikalų tarybos pasiūlymų (rekomendacijų), į kuriuos atsižvelgė savivaldybės taryba bei savivaldybės administracijos skyriai, procentas nuo bendro pateiktų pasiūlymų (rekomendacijų) skaičiaus:			
4.3.	Savivaldybėje per paskutinius trejus metus atliktų jaunimo (14–29 m.) padėties tyrimų skaičius:			
4.4.	Savivaldybėje per paskutinius trejus metus atliktų jaunimo (14–29 m.) politikos kokybės vertinimų skaičius:			
4.5.	Neformalaus ugdymo paslaugas jauniems žmonėms teikiančių fizinių / juridinių asmenų savivaldybėje teritorinis pasiskirstymas: santykinė dalis (jei mieste – pasiskirstymas tarp miesto centro ir pakraščių; jei savivaldybėse su nutolusiomis seniūnijomis – pasiskirstymas tarp savivaldybės centro ir seniūnijų).			

³ Turinčių jaunimo darbuotojo kvalifikaciją.

8. Vertinimo kriterijų duomenų rinkimo lentelė:

Nr.	Kriterijus	Duomenų šaltinis
1.	Savivaldybės jaunimo (14–29 m.), neformalių jaunimo grupių bei jaunimo organizacijų per paskutinius trejus metus surengtų kultūrinių renginių (įskaitant neprofesionalaus meno) bei juose dalyvavusių dalyvių skaičius.	JRK bei Kėdainių rajono savivaldybėje veikiančių neformalių jaunimo grupių, jaunimo organizacijų duomenys.
2.	Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių savivaldybėje per paskutinius trejus metus bei juose dalyvavusio jaunimo skaičius:	Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Švietimo, Kultūros ir sporto skyrių, Kėdainių sporto mokyklos, savivaldybės gydytojos bei JRK duomenys.
3.	Nuolat ar dažnai laisvalaikio sportuojančio savivaldybės jaunimo (14–29 m.) skaičius procentais (apklausa: Jaunimo problematikos tyrimas):	Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimo, atlikto 2011-ųjų m. rugsėjo 20 – spalio 28 dienomis 3.11 dalies duomenys.
4.	Savanoriškoje veikloje (NVO, kultūros, sporto įstaigų / organizacijų organizuojamuose renginiuose) dalyvaujančių jaunų žmonių (14–29 m.) dalis, procentais, nuo bendro savivaldybės jaunų žmonių skaičiaus):	JRK duomenys.
5.	Registruotas savivaldybės jaunimo nedarbas procentais:	Kauno teritorinės darbo biržos Kėdainių skyrius.
6.	Savo verslą (bet kokia forma (verslo liudijimai, individuali veikla, įmonės ir pan.) per paskutinius trejus metus pradėjusio jaunimo (18–29 m.) skaičius:	Statistikos departamento, Kauno teritorinės darbo biržos Kėdainių skyriaus bei VŠĮ verslo ir turizmo centro duomenys.
7.	Pagal įgytą profesinę kvalifikaciją per metus po jos įgijimo įsidarbinusio jaunimo (20–29 m.) dalis (procentais).	Statistikos departamento, Kauno teritorinės darbo biržos Kėdainių skyriaus bei JRK duomenys.
8.	Verslumo bei profesinio orientavimo tematika renginių savivaldybėje per paskutinius trejus metus bei šiuose renginiuose dalyvavusio jaunimo skaičius:	Kauno teritorinės darbo biržos Kėdainių skyriaus bei JRK duomenys.
9.	Savanoriškoje veikloje dalyvaujančių jaunų žmonių (16–29 m.), kurie nesimoko ir nedirba, procentas, nuo tų, kurie nesimoko ir nedirba:	Švietimo ir mokslo ministerijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos finansuotų projektų, ES fondo finansuojamų projektų bei JRK apibendrinti duomenys.
10.	Savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų plėtoti laisvalaikio infrastruktūrą, dalis tenkanti vienam toje savivaldybėje gyvenančiam jaunam žmogui (14–29 m.) (litais):	Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų, Statybos ir komunalinio ūkio skyrių bei JRK duomenys.
11.	Neformalaus ugdymo paslaugas jauniems žmonėms teikiančių fizinių / juridinių asmenų savivaldybėje skaičius:	Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus duomenys.
12.	Jaunimo (14–29 m.), dalyvaujančio atvirų jaunimo centrų ir erdvių veikloje, dalis	JRK duomenys.

	(procentais, nuo bendro savivaldybės jaunų žmonių skaičiaus):	
13.	Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklose dalyvaujančių jaunų žmonių (14–29 m.) dalis (procentais, nuo bendro savivaldybės jaunų žmonių skaičiaus):	JRK bei jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų duomenys.
14.	Akredituotų ⁴ jaunimo darbuotojų skaičius savivaldybėje:	Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus bei JRK duomenys.
15.	Savivaldybės jaunimo organizacijų suorganizuotų renginių ir juose dalyvavusio jaunimo skaičius:	JRK bei jaunimo organizacijų duomenys.
16.	Socialinę atskirtį patiriančių jaunų žmonių (14–29 m.), įsitraukusių į jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklas dalis (procentais nuo bendro jaunų žmonių skaičiaus savivaldybėje):	JRK bei jaunimo organizacijų duomenys.
17.	Savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų jaunimo politikos įgyvendinimui finansuojant jaunimo projektus, vienam toje savivaldybėje gyvenančiam jaunam žmogui (14–29 m.) tenkanti dalis (litais):	JRK duomenys.
18.	Jaunimo reikalų tarybos pasiūlymų (rekomendacijų), į kuriuos atsižvelgė savivaldybės taryba bei savivaldybės administracijos skyriai, procentas nuo bendro pateiktų pasiūlymų (rekomendacijų) skaičiaus:	JRK bei JRT duomenys.
19.	Savivaldybėje per paskutinius trejus metus atliktų jaunimo (14–29 m.) padėties tyrimų skaičius:	JRK duomenys.
20.	Savivaldybėje per paskutinius trejus metus atliktų jaunimo (14–29 m.) politikos kokybės vertinimų skaičius:	JRK duomenys.
21.	Neformalaus ugdymo paslaugas jauniems žmonėms teikiančių fizinių / juridinių asmenų savivaldybėje teritorinis pasiskirstymas: santykinė dalis (jei mieste – pasiskirstymas tarp miesto centro ir pakraščių; jei savivaldybėse su nutolusiomis seniūnijomis – pasiskirstymas tarp savivaldybės centro ir seniūnijų.).	Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus, savivaldybės jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų bei JRK duomenys.

⁴ Turinčių jaunimo darbuotojo kvalifikaciją.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

1. Jaunimo problemų sprendimo Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2018 metų planas tvirtinamas, jo įgyvendinimo priežiūra ir įvertinimas vykdomas vadovaujantis 2011 m. kovo 25 d. Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS–96 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės strateginių veiklos planų rengimo, įgyvendinimo ir stebėsenos tvarkos aprašo“ nustatyta tvarka.
2. Jaunimo problemų sprendimo Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2015 m. priemonių planas tvirtinamas kartu su šiuo dokumentu.
3. Plano įgyvendinimą koordinuoja JRK. Kasmet iki kovo 15 d. atsakingi savivaldybės skyriai ir institucijos pateikia JRK priemonių įgyvendinimo ataskaitas.
4. Plano įgyvendinimo stebėseną/monitoringą atlieka JRT. Kasmet iki vasario 15 d. JRT pateikia JRK plano įgyvendinimo stebėsenos/monitoringo ataskaitas.

1 PRIEDAS

Jaunimo problemų sprendimo Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2018 metų plano trumpas pristatymas

Jaunimo problemų sprendimo Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2018 metams planas parengtas įgyvendinant projektą „Integruotos jaunimo politikos plėtra“, finansuojamą pagal 2007–2013 m. Žmoniškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.1-VRM-07-V „Bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas“. Projektą įgyvendina Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Projekto tikslas – stiprinti valstybinį ir nevyriausybinių sektorių, dirbantį su jaunimu bei kurti, skatinti ir stiprinti bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių formas.

Jaunimo problemų sprendimo Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2018 metams planas skirtas Kėdainių rajono savivaldybės valdžios, verslo ir visuomenės atstovams, formuojantiems jaunimo politiką Kėdainių rajone / mieste. Planu siekiama sukurti darnią aplinką ir prielaidas vystyti tęstinę jaunimo politiką, užtikrinant esamų priemonių plėtojimą, kylančių problemų sprendimą, naujų priemonių atsiradimą ir šių priemonių efektyvų veikimą, užtikrinant tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą bei sudarant palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei integruojantis į visuomenės gyvenimą.

Dokumentas parengtas atsižvelgiant į ES jaunimo politikos strategijos, Europos jaunimo pakto, Lisabonos strategijos, Europos Komisijos Jaunimo politikos baltosios knygos, Jaunimo politikos pagrindų įstatymo, Nacionalinės jaunimo politikos plėtros programos, Kėdainių rajono strateginiu plėtros planu iki 2020 metų ir kitų aktualių teisės aktų nuostatas. Rengiant planą, buvo remtasi Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimu, Jaunimo politikos įgyvendinimo Kėdainių rajono savivaldybėje kokybės vertinimo ataskaita, Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikta informacija, Kėdainių rajono savivaldybėje suorganizuotų diskusijų su jaunimo organizacijų bei su jaunimu dirbančių organizacijų, savivaldybės ir jai pavaldžių institucijų ir kitais atstovų nuomone. Taip pat, naudotasi Lietuvos statistikos departamento, Juridinių asmenų registro, Kėdainių rajono savivaldybės administracijos ir kitų institucijų statistiniais duomenimis. Situacijos analizei atlikti pasitelkta PEST analizės technika, pateikiant politinių–teisinių, ekonominių, socialinių–kultūrinių bei technologinių veiksnių apžvalgą.

Plane išskirtos šios pagrindinės jaunimo problemos (plačiau žiūrėti 2 Priedą):

- Motyvacijos stokos problema
- Jaunimo nedarbo problema
- Jaunimo laisvalaikio užimtumas

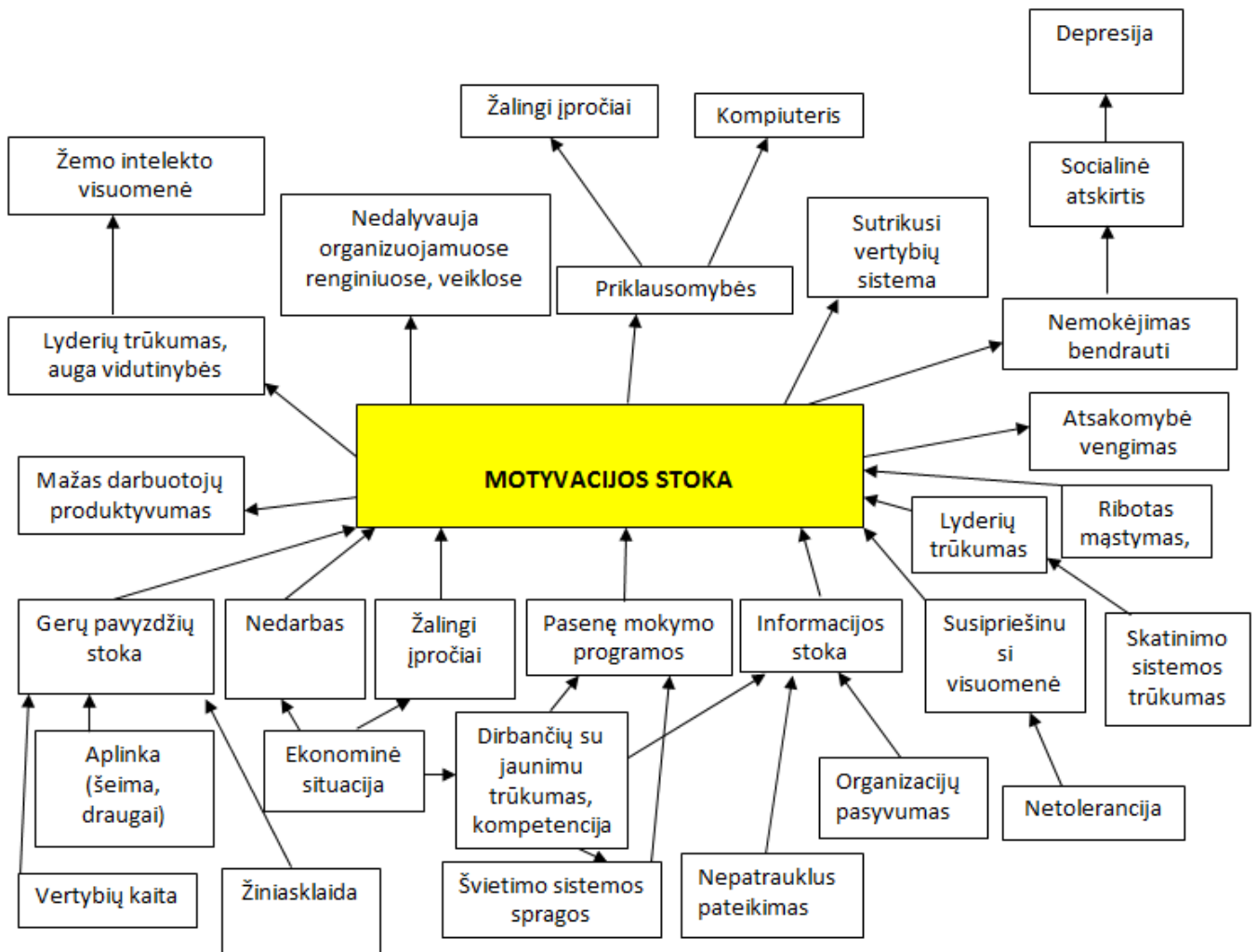
Šioms problemoms spręsti siūlomos prioritėtinės veiklos kryptys (plačiau žiūrėti III skyrių):

- Jaunų žmonių kūrybiškumo, pilietiškumo, savanoriškos veiklos, verslumo skatinimas, pagalba integruojantis į darbo rinką ir būti aktyviais visuomenės nariais
- Laisvalaikio užimtumo ir neformaliojo ugdymo paslaugų prieinamumo jaunimui didinimas
- Kokybiškų jaunimo politikos programų ir priemonių planavimo, įgyvendinimo bei stebėsenos plėtros užtikrinimas
-

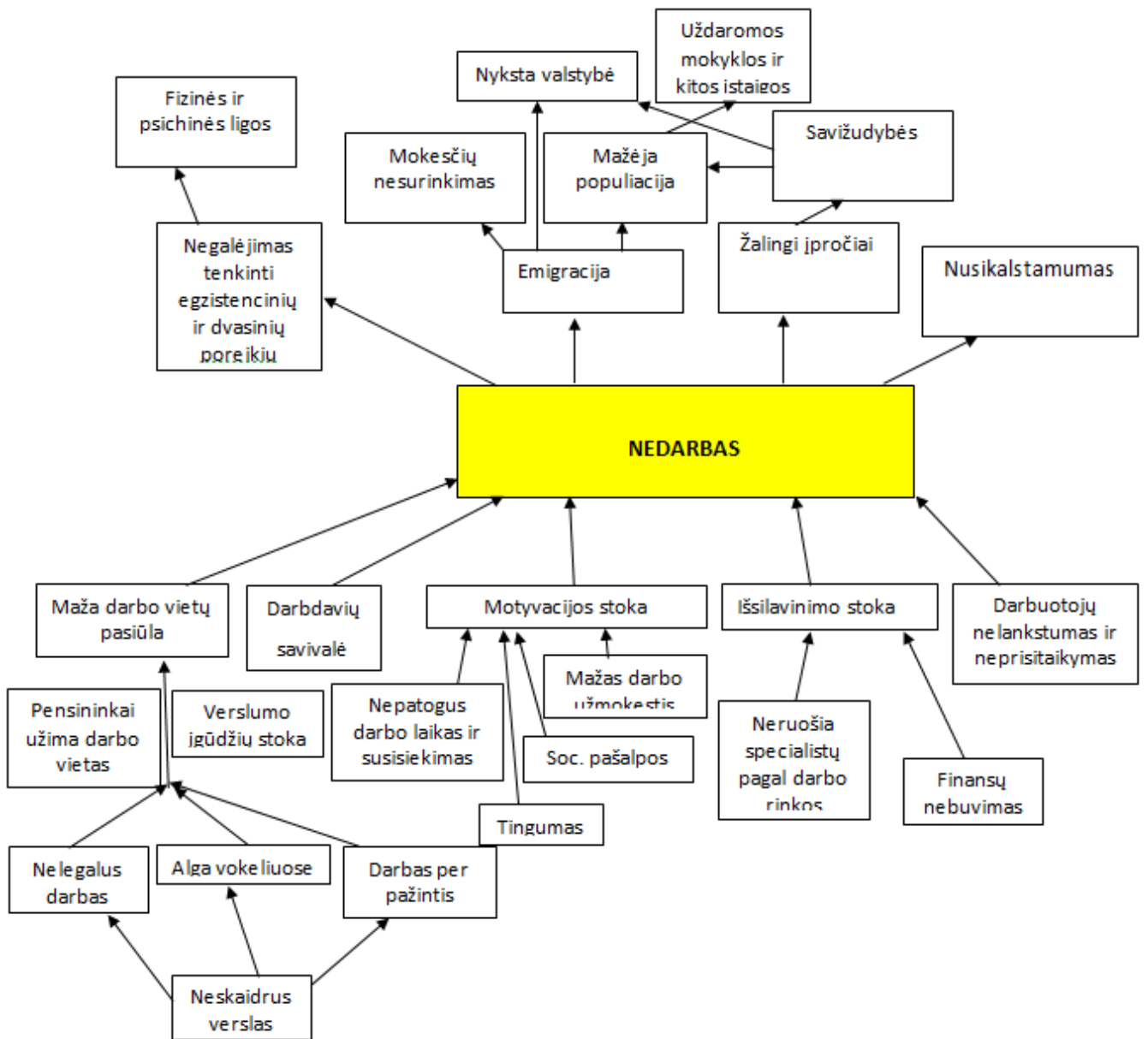
Prioritetinėms kryptims, tikslams ir uždaviniams įgyvendinti pasiūlytas priemonių planas (plačiau žiūrėti Priemonių planą), kuriame pagrindiniais vykdytojais ir partneriais yra pasiūlyti Kėdainių rajono savivaldybės struktūros ir institucijos, savivaldybėje veikiančios institucijos, nevyriausybinių organizacijos, verslo įmonės bei jaunimo organizacijos, struktūros ir neformalios grupės, kurie tiesiogiai ar ne tiesiogiai prisideda prie savivaldybės jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo bei plane iškeltų problemų sprendimo.

2 PRIEDAS Problemų medžiai

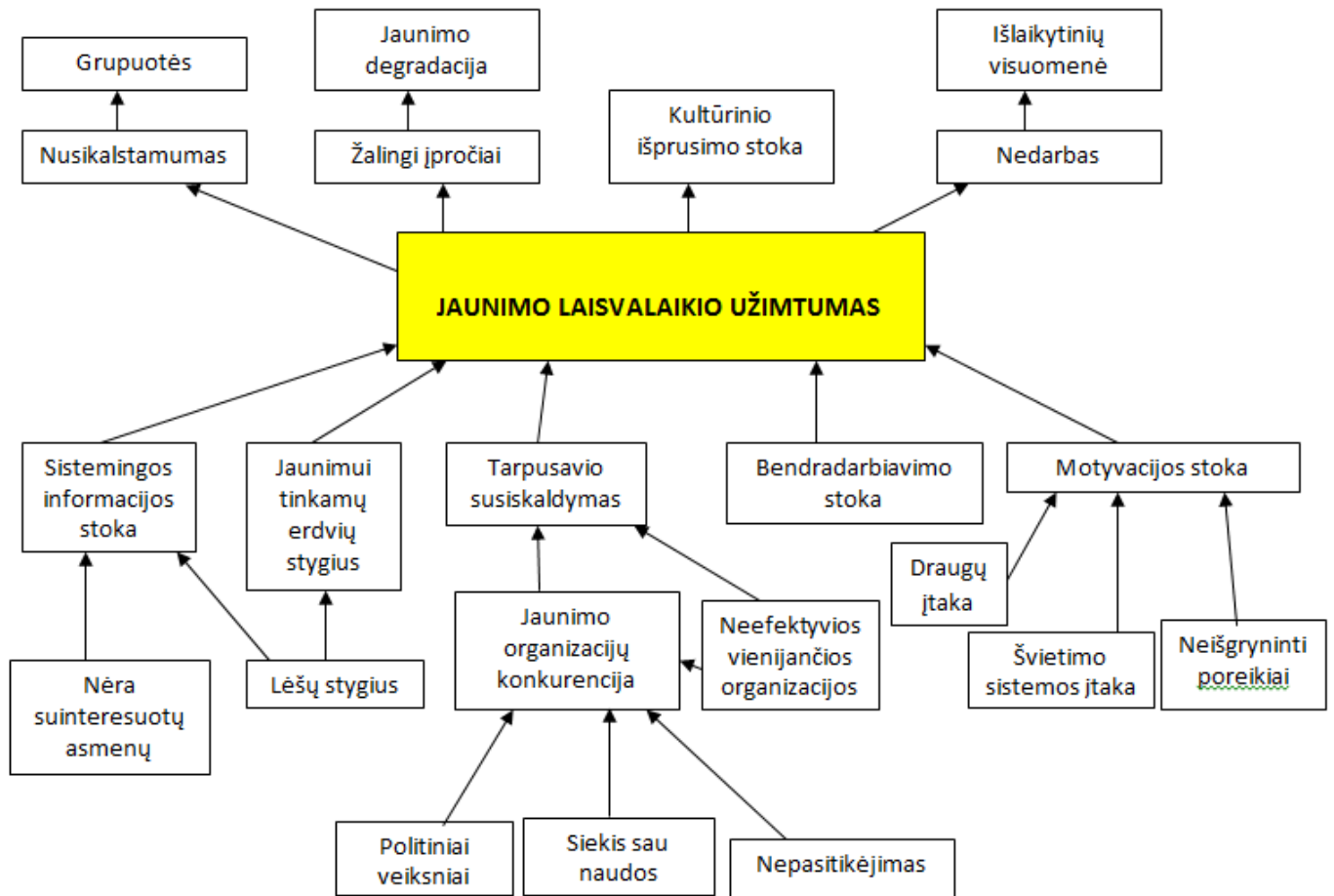
1 pav. Motyvacijos stokos problema.

2 pav. Jaunimo nedarbo problema.

3 pav. Jaunimo laisvalaikio užimtumas.

3 PRIEDAS

PRIEMONIŲ PLANO ĮGYVENDINIMO GAIRĖS

Priemonė	Igyvendinimo gairės
1. Tikslas. Skatinti jaunimo kūrybiškumą, aktyvų pilietiškumą, sveiką gyvenseną ir savanorišką veiklą	
1.1. Uždavinys. Skatinti jaunimo iniciatyvas, dalyvavimą visuomeninėje ir savanoriškoje veikloje	
1.1.1. Organizuoti tarptautinės jaunimo dienos ir tarptautinės savanorio dienos minėjimą rajone.	Kasmet suorganizuoti renginius, skirtus tarptautinės jaunimo dienos ir tarptautinės savanorio dienos minėjimui. Pakviesti aktyviai dalyvauti visas galimai suinteresuotas puses: vietos politikus, biudžetinių įstaigų atstovus, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovus, dalyvavusius savanoriškoje veikloje asmenis.
1.1.2. Skleisti informaciją apie jaunimo organizacijų veiklą.	Kiekvienais metais rajono spaudoje publikuoti, audiovizualinėje žiniasklaidoje bei internete skleisti informaciją apie Kėdainių jaunimo organizacijas ir jų veiklą, kviešti prisijungti jaunos žmones.
1.1.3. Skatinti ir remti iniciatyvas, sudarančias sąlygas jaunimo dalyvavimui savanoriškoje veikloje.	Paremti iniciatyvas, skatinančias jaunimą dalyvauti visuomeninėje ir savanoriškoje veikloje.
1.1.4. Organizuoti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų mugę Kėdainių rajone.	Kasmet organizuoti NVO muges, pristatančias jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas, jų veiklą, kviečiant prisijungti naujus narius.
1.1.5. Skatinti Kėdainių rajono jaunimo organizacijų tarpusavio ir bendrus projektus su kitų Lietuvos savivaldybių jaunimu	Nustatyti projekto prioritetus, paskelbti kvietimą teikti paraiškas, finansuoti projektą.
1.2. Uždavinys. Skatinti sveiką jaunimo gyvenseną.	
1.2.1. Rengti švietėjiškas masines akcijas, renginius, informuojančius jaunimą apie sveiką gyvenseną (įtraukiant ir nusikalsti linkusį bei socialiai pažeidžiamą jaunimą).	Pasitelkiant įvairius specialistus, žinomus žmones ir vietos politikus, diegti jaunimui sveikos gyvensenos pagrindus ir skleisti susijusią informaciją.
1.2.2. Vykdyti ilgalaikius (tėstinius) projektus numatančius prevencines veiklas prieš žalingus įpročius ir įvairias priklausomybės formas.	Pasitelkiant policijos pareigūnus, sveikos gyvensenos atstovus ir kitas suinteresuotas institucijas bei asmenis, formalaus ir neformalaus ugdymo įstaigose, jaunimo susibūrimo bei pasilinksminimo vietose vykdyti įvairius prevencinius projektus prieš žalingus įpročius ir įvairias priklausomybės formas.
1.2.3. Plėsti švietimo įstaigose veikiančių sporto kompleksų (salių) atvirumą bendruomenėje gyvenančiam jaunimui ne pamokų metu.	Inicijuoti švietimo įstaigose veikiančių sporto objektų panaudojimą ne pamokų metu, savaitgaliais ir mokinių atostogų metu jaunimo laisvalaikio poreikiams, pritraukiant jaunimo darbuotojus. Atlikti jaunimo poreikių bei juos atitinkančių ugdymo įstaigų sporto bazių analizę. Nustatyti, kurias iš jų tikslinga pritaikyti ir leisti naudotis jaunimui ne pamokų metu, savaitgaliais ir mokinių atostogų metu.
1.2.4. Didinti jaunimo fizinį aktyvumą, skatinant jaunimo poreikius atitinkančių sporto šakų būrelių atsiradimą.	Išsiaiškinti šiuo metu savivaldybėje veikiančių sporto būrelių skaičių ir juos lankančių jaunų žmonių skaičių. Atlikti jaunimo poreikių bei juos dominančių sporto šakų būrelių analizę. Inicijuoti būrelių atsiradimą.
1.2.5. Finansuoti jaunimo sporto ir sveikatingumo stovyklų organizavimą.	Pasitelkiant visuomenės sveikatos biuro darbuotojus, vietos sporto klubus bei sportininkus ir kitas suinteresuotas institucijas bei asmenis, organizuoti jaunimo sveikatingumo ir sporto stovyklas jaunimui.
1.3. Uždavinys. Įtraukti jaunimą į rajono kultūrinio gyvenimo planavimą, įgyvendinimą, skatinti jaunimo neprofesionalų meną ir sudaryti sąlygas jaunimo saviraiškai bei kūrybai	
1.3.1. Įtraukti jaunimą, jaunimo organizacijas,	Kviesti aktyvų jaunimą, jaunimo organizacijų atstovus

neformalias jaunimo grupės į kultūros ir laisvalaikio renginių organizavimą	prisijungti prie kultūrinių renginių organizavimo. Rengiant kultūrinius renginius arba juos remiant savivaldybės lėšomis, numatyti reikalavimus įtraukti jaunimo atstovus į renginių organizavimą.
1.3.2. Vystyti ir remti mėgėjišką meną, sudarant galimybes jaunimui ir neformalioms jaunimo grupėms (iniciatyvoms) naudotis biudžetinių įstaigų patalpomis.	Sudaryti sąrašą savivaldybės biudžetinių įstaigų ir nenaudojamų, bet techniškai tvarkingų pastatų erdvių, kuriomis potencialiai gali naudotis jaunimas ir neformalios jaunimo grupės. Parengti ir patvirtinti šių pastatų erdvių naudojimo jaunimo ir neformalių jaunimo grupių neprofesionaliajam menui bei kultūrinei saviraiškai tvarką.
1.3.3. Remti jaunimo kultūrinės saviraiškos projektus.	Organizuoti projektų konkursus, kurių prioritetas neprofesionalaus meno ir kultūrinės saviraiškos skatinimas ir plėtra. Siekti, kad paremti jaunimo neprofesionalaus meno ir kultūrinės saviraiškos projektai kasmet sudarytų ne mažiau 30 proc. visų remiamų jaunimo projektų.
1.3.4. Kultūros centruose, bibliotekose ir atvirose jaunimo erdvėse organizuoti „naktinio kino“ seansus ir kitokius renginius.	Išsiaiškinti jaunimui tinkamiausias „naktinio kino“ seanso vietas. Suorganizuoti „naktinio kino“ seansus.
1.3.5. Sudaryti sąlygas rajono jaunimui dalyvauti respublikiniu mastu organizuojamuose kultūriniuose renginiuose, turinčiuose ugdomąjį, kūrybiškumo skatinimo pobūdį.	Kėdainių rajono jaunimas lankosi arba prisistato nacionalinio masto renginiuose per metus (nuo Kaziuko mugės ir gyvosios archeologijos dienų iki gatvės muzikos festivalio). Savivaldybė pasirūpina transporto išlaidomis.
2. Tikslas. Sudaryti sąlygas jaunimui įsitvirtinti ir ekonomiškai stabiliai gyventi Kėdainių rajone, sprendžiant įsidarbinimo problemas ir skatinant verslumą.	
2.1. Uždavinys. Įgyvendinti rajono socialinės ir ekonominės raidos poreikius atitinkantį jaunimo profesinį orientavimą	
2.1.1. Sukurti ir įtraukti į savivaldybės ilgos trukmės planavimo dokumentus žmoniškųjų išteklių poreikio ir kvalifikacijos prognozę (darbo vietų žemėlapis).	Pasitelkus darbo biržos rengiamą darbo vietų žemėlapi, į ilgą trukmės planavimo dokumentus įtraukti žmoniškųjų išteklių poreikio ir kvalifikacijos prognozę.
2.1.2. Užtikrinti ankstyvą jaunimo susipažinimą su darbo rinka ir profesinį informavimą, įvertinant darbo rinkos poreikius.	Sudaryti metinį konsultacinių renginių planą savivaldybėje ir paviešinti jį mokyklose. Į renginius kviešti teritorinės darbo biržos, Švietimo mainų paramos fondo (Euroguidance projektas), kitų savivaldybių sėkmingai veikiančių profesinio informavimo centrų atstovus.
2.2. Uždavinys. Pagerinti jaunimo įsidarbinimą, skatinant profesinio ir aukštojo mokslo įstaigų, privataus verslo bei savivaldybės bendradarbiavimą	
2.2.1. Kasmet organizuoti susitikimus–diskusijas vietos bendruomenėse, mokyklose profesinio ir aukštojo mokslo klausimais.	Kasmet organizuojama profesinio ir aukštojo mokslo mugė, kurių metu į vietos bendruomenes, Kėdainių rajono mokyklas atvyktų profesinio ir aukštojo mokslo atstovai bei pristatytų savo įstaigą, studijų programas ir pan.
2.2.2. Rengti savivaldybės, aukštųjų mokyklų ir verslo įmonių reguliarius susitikimus, pasitarimus darbo rinkos situacijai aptarti.	Kasmet organizuoti savivaldybės, verslo ir mokslo institucijų atstovų susitikimus, kurių metu būtų ieškoma galimybių baigusiam mokslus jaunimui sėkmingai įsidarbinti Kėdainių rajone. Rekomenduotina skatinti verslo įmones, kad jaunuoliai, besimokantys Kėdainių rajone paklausių specialybių ar profesijų, būtų kuo anksčiau susieti su konkrečia darbo vieta Kėdainių rajone .
2.2.3. Inicijuoti glaudų mokyklų, kitų įstaigų ir verslo įmonių bendradarbiavimą, organizuojant kokybišką mokinių/studentų praktiką.	Skatinti profesinių ir aukštųjų mokyklų administracijas aktyviai ieškoti partnerystės, rengti bendrus projektus, iniciatyvas su verslu. Mokyklų ir verslo įmonių bendrą iniciatyvų pagalba sudaryti sąlygas mokiniams susipažinti su skirtingomis specialybėmis, pamatyti skirtingų profesinių asmenų darbinę veiklą.
2.2.4. Kasmet rengti profesinių ir aukštųjų	Kasmet suorganizuoti bent po 1 susitikimą, kuriame

mokyklų bei verslo įmonių, bendradarbiaujančių organizuojant studentų praktiką, susitikimus, kurie būtų skirti praktikų gerinimui aptarti.	dalyvautų visų Kėdainių rajone veikiančių aukštųjų ir profesinių mokyklų atstovai ir bent ½ bendradarbiavimo sutartis pasirašiusių verslo įmonių ir kitų įstaigų atstovų.
2.2.5. Organizuoti jaunimui mokymus, diskusijas, susitikimus su profesinių aukštųjų pasiekusiais buvusiais moksleiviais, verslininkais, įžymiais žmonėmis verslumo, lyderystės, karjeros, gerosios patirties perdavimo ir kt. jaunimui aktualiomis temomis.	Išsiaiškinti konkretų jaunimo poreikį. Sudaryti planuojamų renginių tvarkaraštį. Suorganizuoti renginius.
2.3. Uždavinys. Spręsti socialinę atskirtį patiriančių, nekvalifikuotų, išsilavinimo, specialybės, profesijos neturinčių, probleminių jaunų žmonių motyvacijos dirbti problemas.	
2.3.1. Vykdyti jaunų bedarbių ir asmenų, išpėtų apie atleidimą, profesinį mokymą, derinant su darbo vieta.	Išsiaiškinti jaunų bedarbių ir asmenų, išpėtų apie atleidimą profesinio mokymo ir perkvalifikavimo poreikius. Suorganizuoti numatytus renginius.
2.3.2. Peržiūrėti viešųjų darbų sąrašus ir prireikus juos papildyti, atsižvelgiant į jaunimo galimybes, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų poreikius.	Surengti savivaldybės JRT posėdį dėl jaunimo dalyvavimo viešųjų darbų programose, peržiūrėti viešųjų darbų sąrašus ir prireikus juos papildyti, atsižvelgiant į jaunimo galimybes dirbti.
2.3.3. Sukurti motyvuojančias viešųjų darbų kvotas jauniems žmonėms.	Savivaldybės tarybai pristatyti pasiūlymą dėl viešųjų darbų kvotos jaunimui: Jaunimui skirti viešųjų darbų vietas proporcingai nuo darbingų rajone gyvenančių skaičiaus.
2.3.4. Kurti ir plėtoti tarpsektorinio bendradarbiavimo mechanizmus bei įgyvendinti bendrus projektus, sprendžiant iš švietimo sistemos iškritusio, socialinę atskirtį patiriančio jaunimo (re)integracijos į darbo rinką problemas.	Išsiaiškinti visas suinteresuotas grupes, organizuoti jų pasitarimus. Parengti ir įgyvendinti socialinę atskirtį patiriančio jaunimo užimtumo gerinimo gaires, paskelbti kvietimą teikti paraiškas projektams, kuriais siekiama spręsti iš švietimo sistemos iškritusio, socialinę atskirtį patiriančio jaunimo (re)integracijos į darbo rinką problemas.
2.3.5. Surengti profesijų dienas Kėdainių rajone.	Išsiaiškinti su kurių savivaldybėje esančių biudžetinių įstaigų, savivaldybės ir privačių įmonių bei nevyriausybinių organizacijų darbo specifika jaunimas norėtų susipažinti. Sudaryti galimybes atvirų durų dienomis jaunimui susipažinti su jų pasirinktų įstaigų, įmonių bei nevyriausybinių organizacijų darbo specifika. Sudaryti sąlygas moksleiviams dalyvauti atvirų durų dienose.
2.4.1. Sukurti ir įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės moksleivių ir jaunimo užimtumo bei verslumo skatinimo programą.	Išanalizuoti moksleivių bei jaunimo užimtumo formų, laiko bei finansinių ir žmogiškųjų išteklių poreikį ir moksleiviams bei jaunimui priimtinius ir motyvuojančius verslumo skatinimo būdus. Sudaryti darbo grupę Kėdainių rajono savivaldybės moksleivių ir jaunimo užimtumo bei verslumo skatinimo programai sukurti. Darbo grupė susidėtų iš už moksleivių bei jaunimo užimtumą, verslumo skatinimą potencialiai atsakingų institucijų, organizacijų bei savivaldybės administracijos skyrių, moksleivių bei jaunimo, neformalių jaunimo grupių ir jaunimo organizacijų atstovų. Rekomenduojama, kad moksleiviai, jaunimo, neformalių jaunimo grupių ir jaunimo organizacijų atstovai sudarytų ne mažiau kaip 50 proc. darbo grupės narių. Patvirtinti ir įgyvendinti programą.
2.4.2. Finansuoti jaunimo verslumo projektus.	Parengti jaunimo verslumo konkurso koncepciją ir inicijuoti savivaldybės sprendimą rengti konkursą kasmet.
2.4.3. Plėtoti švietimo įstaigose mokinių mokomųjų bendrovių tinklą.	Išanalizuoti ir perimti kitų savivaldybių mokymo įstaigų gerąją patirtį, kuriant ir vystant moksleivių mokomąsias bendroves. Išanalizuoti, kuriose savivaldybės mokymo įstaigose būtų didžiausias moksleivių mokomųjų bendrovių poreikis. Įkurti ir plėtoti moksleivių

	mokomašias bendroves.
2.4.4. Taikyti minimalius mokesčių tarifus jaunimui, pradedančiam savo verslą, ir jaunesiems ūkininkams arba atleisti nuo mokesčio pirmuosius metus.	Parengti ir priimti savivaldybės tarybos sprendimą, dėl minimalių mokesčių tarifo jaunimui, jaunesiems ūkininkams taikymo arba atleidimo nuo mokesčio pirmuosius metus.
2.4.5. Sukurti verslininkų–mentorių tinklą, padedantį ir konsultuojantį jaunuolius, norinčius kurti verslą.	Burti savivaldybės teritorijoje gyvenančius ir verslą kuriančius verslininkus į mentorių tinklą. Kuriant tinklą į jo veiklą įtraukti tuos verslininkus, kurie nori neatlygintinai ugdyti jaunimo verslumą. Savivaldybės darbuotojams prisiimti atsakomybę kuruoti ir palaikyti tinklo veiklą.
3. Tikslas. Užtikrinti formalaus ir neformalaus ugdymo įstaigų paslaugų kokybę, prieinamumą bei plėtoti paslaugų įvairovę ir kokybę	
3.1. Uždavinys. Pritaikyti rajono infrastruktūrą šeimų, vaikų ir jaunimo poreikiams	
3.1.1. Plėsti dviračių takų infrastruktūrą.	Atrinkti tinkamiausius maršrutus, parengti ir įgyvendinti projektą.
3.1.2. Įrengti dviračių stovus ir/ar saugiam dviračių parkavimui pritaikytas vietas su jaunimu dirbančiose formaliojo ir neformaliojo švietimo, kultūros, socialinėse įstaigose.	Išsiaiškinti, kuriose formalaus ir neformalaus švietimo, kultūros, sporto ir socialinėse įstaigose dažniausiai lankosi jaunimas ir prie šių įstaigų įrengti dviračių stovus bei sudaryti sąlygas saugiam dviračių parkavimui.
3.1.3. Įgyvendinti daugiabučių namų kiemų restruktūrizavimo projektus, sudarančius palankias sąlygas jaunų žmonių ir jaunų šeimų gyvenimui, laisvalaikiui, fiziniam aktyvumui.	Parengti ir įgyvendinti projektus.
3.1.4. Sutvarkyti esančias ir įrengti naujas atviras sporto aikšteles vietas bendruomenėms ir jaunimui	Atrinkti tinkamiausias vietas, parengti ir įgyvendinti projektus.
3.1.5. ES struktūrinių fondų ir kitomis lėšomis renovuoti esančias ir įrengti naujas žaidimų aikšteles, pritaikyti viešąsias erdves (parkus ir kt.) jaunimo laisvalaikiui ir aktyviam poilsiui, sutvarkyti veikiančias ir įrengti naujas poilsia vietas, pritaikant jas vaikų ir jaunimo vasaros poilsiui.	Atrinkti tinkamiausias vietas, parengti ir įgyvendinti projektus.
3.2. Uždavinys. Vystyti švietimo, kultūros, socialinių ir kitų įstaigų galimybes teikti kokybiškas, jaunimo poreikius atitinkančias paslaugas	
3.2.1. Pagal poreikį keisti savivaldybės biudžetinių įstaigų darbo laiką, siekiant, kad jis labiau atitiktų jaunimo poreikius.	Atlikti jaunimo poreikių bei juos atitinkančių biudžetinių įstaigų analizę. Nustatyti, kurias iš jų tikslinga pritaikyti ir leisti naudotis jaunimui ne pamokų metu, savaitgaliais ir mokinių atostogų metu.
3.2.2. Kelti neformalaus ugdymo įstaigų ir kultūros įstaigų darbuotojų darbo su jaunimu kompetencijas.	Inicijuoti mokymus neformalaus ugdymo įstaigų ir kultūros įstaigų darbuotojams, dirbantiems su jaunimu arba stengtis deleguoti į kitų institucijų rengiamus mokymus. Savivaldybei rengiant kvalifikacijos kėlimo mokymus pačiai, atsižvelgti į JRD patirtį ir įgyvendintas iniciatyvas, rengiant jaunimo darbuotojus.
3.2.3. Neformaliojo švietimo ir kitose biudžetinėse įstaigose atlikti paslaugų kokybės, klientų pasitenkinimo įstaigų paslaugomis tyrimus.	Matomose biudžetinių įstaigų vietose įrengti popierines atsiliepimų (pasiūlymų) anketas (knygas), kuriose jaunimas galėtų vertinti gautų paslaugų įstaigoje kokybę, teikti pasiūlymus dėl paslaugų tobulinimo ir palikti kitus atsiliepimus. Biudžetinių įstaigų ir/ar savivaldybės tinklalapyje sukurti ir analogiška(-as) elektronines atsiliepimų (pasiūlymų) anketas (knygas).
3.2.4. Atsižvelgiant į tyrimų rezultatus, peržiūrėti teikiamas paslaugas ir didinti jų įvairovę.	Pagal atsiliepimų anketose (knygose) pateiktus atsiliepimus optimizuoti biudžetinių įstaigų jaunimui teikiamas paslaugas bei didinti jų kokybę.
3.3. Uždavinys. Kurti saugią aplinką jauniems žmonėms	

3.3.1 Sutvarkyti perėjas prie rajono mokyklų ir jaunimo lankomų objektų, pagal poreikį įrengiant apšvietimą, pėsčiųjų saleles greitį mažinančius kalnelius.	Inicijuoti poreikio prie rajono mokyklų ir jaunimo lankomų objektų apšvietimo, pėsčiųjų salelių ir greitį mažinančių kalnelių įrengimo analizę. Atsižvelgus į gautus rezultatus, įrengti minėtas saugumo priemones.
3.3.2. Užtikrinti apsaugą masinių renginių metu.	Įpareigoti masinių renginių organizatorius pasirūpinti pakankama apsauga masinių renginių metu (pvz. išduodant leidimą reikalauti užtikrinimo).
3.3.3. Plėsti vaizdo stebėjimo kamerų tinklą	Inicijuoti vaizdo stebėjimo kamerų poreikio analizę. Pagal gautus rezultatus pavojingose vietose įrengti vaizdo stebėjimo kameras.
3.3.4. Patobulinti „geltonųjų autobusų“ maršrutus, atsižvelgiant į įstaigų dirbančių su jaunimu darbo laiką ir renginių jaunimui laiką.	Inicijuoti „Geltonųjų autobusų“ tvarkaraščių analizę, atsižvelgiant į su jaunimu dirbančių organizacijų darbo laiką. Užtikrinti prailgintą viešojo transporto tvarkaraštį masinių renginių/švenčių metu.
3.3.5. Organizuoti žalingų įpročių ir nusikaltimų prevencijai skirtus tikslinius policijos patikrinimus jaunimo lankomose vietose.	Išsiaiškinti dažniausiai jaunimo lankomas pasilinksminimo bei susibūrimo vietas ir šiose vietose, pasitelkiant policijos pareigūnus ir kitas suinteresuotas institucijas bei asmenis, vykdyti įvairias prevencines priemones.
3.4. Uždavinys. Gerinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių nevyriausybinių organizacijų veiklos sąlygas, stiprinti jų potencialą ir veiklos kokybę	
3.4.1. Skatinti jaunimo organizacijų ir jaunimo veiklos plėtrą kaimo vietovėse.	Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo veiklos projektų konkurso prioritetu numatyti (laikyti) projektus, skirtus kaimiškųjų vietovių jaunimo veikloms ir iniciatyvoms skatinti bei organizuoti. Paskelbti kvietimus teikti paraiškas kaimo vietovėse veikiančių jaunimo organizacijų ir neformalių grupių projektų paramai gauti.
3.4.2. Didinti finansavimą savivaldybės teritorijoje registruotų jaunimo organizacijų potencialo stiprinimo programoms.	Rekomenduojama, įvertinus savivaldybės jaunimo ir su jaunimu dirbančių NVO potencialą, kiekvienais metais savivaldybės biudžete skirti tikslinį finansavimą jų veikloms vystyti.
3.4.3. Stiprinti jaunimo organizacijų tarptautinį bendradarbiavimą, savivaldybės lėšomis kofinansuoti projektus, finansuojamus ES ar kitomis tarptautinėmis lėšomis.	Informuoti jaunimo organizacijas apie galimybę savivaldybei prisidėti prie jų projektų finansavimo, kuomet jie finansuojami ES ar kitomis nacionalinėmis ar tarptautinėmis lėšomis. Savivaldybės taryboje svarstyti kiekvieną jaunimo organizacijų prašymą prisidėti lėšomis prie minėtų projektų finansavimo ir nustačius, kad kofinansuoti tikslinga, prisidėti prie šių projektų finansavimo
3.4.4. Organizuoti mokymus jaunimo grupėms apie jaunimo veiklą ir darbą su jaunimu.	Išsiaiškinti kaimo bendruomenių jaunimo poreikius dalyvauti mokymuose apie jaunimo veiklą ir darbą su jaunimu. Suorganizuoti mokymus.
3.5. Uždavinys. Plėtoti darbą su socialiai atskirtu, pažeidžiamu, problema patiriančiu jaunimu	
3.5.1. Surengti atviro darbo su jaunimui klausimus nagrinėjančią ir atviras erdves, centrus pristatančią diskusiją savivaldybės politikams, administracijos darbuotojams, kitiems suinteresuotiems asmenims.	Inicijuoti išvažiuojamąją diskusiją/konferenciją į savivaldybes, kuriose veikia jaunimo centrai. Renginio metu būtų pristatytos naudojamos atviro darbo su jaunimu metodikos, atviri jaunimo centrai. Į diskusijos rengimą įtraukti jaunimo organizacijas. Kviesti pranešėjus iš kitose savivaldybėse veikiančių jaunimo centrų, JRD.
3.5.2. Apmokyti atviro darbo su jaunimu metodu kultūros, švietimo, vaiko teisių apsaugos, kitus specialistus teisėsaugos, dirbančius su jaunimu.	Inicijuoti mokymus savivaldybės institucijų darbuotojams, dirbantiems su jaunimu arba stengtis deleguoti savivaldybės darbuotojus į kitų institucijų rengiamus mokymus. Savivaldybei rengiant kvalifikacijos kėlimo mokymus pačiai, atsižvelgti į JRD patirtį ir įgyvendintas iniciatyvas, rengiant jaunimo darbuotojus.
3.5.3. Kurti atviras erdves jaunimui savivaldybės biudžetinėse įstaigose, užtikrinant darnų erdvinį jų tinklą rajono centre ir miesteliuose.	Inicijuoti atvirų erdvių jaunimui kūrimą ten, kur yra didžiausias jaunų žmonių susitelkimas mieste. Atlikti jaunimo poreikių ir jiems patrauklių erdvių analizę.

	Nustatyti kuriose vietose tikslinga sudaryti sąlygas atviram darbui su jaunimu ir kur jaunimui būtų patrauklu lankytis.
3.5.4. Įsteigti atvirąjį jaunimo centrą Kėdainių rajone.	Inicijuoti atviro jaunimo centro įkūrimą Kėdainių rajono savivaldybėje. Paruošti reikalingą teisinę dokumentaciją centro įkūrimui. Užtikrinti centro finansavimą. Įkurti centrą.
3.5.5. Aprūpinti atvirus jaunimo centrus ir erdves įranga, užtikrinančia jaunimo laisvalaikio užimtumo ir neformaliojo ugdymo formų ir veiklų įvairovę.	Inicijuoti įrangos įsigijimą. Aprūpinti atvirą jaunimo centrą ir erdves įsigyta įranga.
4. Tikslas. Užtikrinti kokybišką žiniomis grįstos jaunimo politikos plėtrą	
4.1. Uždavinys. Stiprinti aktyvų jaunimo dalyvavimą, sprendžiant jam aktualius klausimus	
4.1.1. Suburti jaunimo ir su jaunimu dirbančias rajono nevyriausybines organizacijas į sąjungą.	Organizuoti Kėdainių rajono jaunimo organizacijų susirinkimus/posėdžius įvairiems, jaunimui, jaunimo organizacijoms aktualiems klausimams aptarti bei iniciatyvoms vykdyti, suburti rajono nevyriausybines organizacijas į sąjungą.
4.1.2. Plėtoti darbą su mokinių savivalda, įtraukiant į sprendimų priėmimą 7–10 klasių moksleivius.	Pasiekti susitarimą su mokinių savivaldomis, dėl siūlomų kvotų taikymo. Prižiūrėti, kad sutartų kvotų principo būtų laikomasi.
4.1.3. Rengti mokymus pradedantiems ir pažengusiems mokinių savivaldų nariams ir lyderiams.	Burti mokinių lyderius ir organizuoti jiems įvairius mokymus ir užsiėmimus, į pagalbą pasitelkiant parengtas savivaldos stiprinimo metodikas ir geruosius pavyzdžius.
4.1.4. Įtraukti jaunimo atstovus į tarpžinybinių darbo grupių, komisijų veiklą.	Inicijuoti jaunimo dalyvavimą jaunimui aktualių tarpžinybinių darbo grupių, komisijų veikloje. Informuoti jaunimą ir tarpžinybines darbo grupes apie jaunimo dalyvavimo jose naudą.
4.1.5. Užtikrinti jaunimo informavimą ir grįžtamąjį ryšį apie savivaldybėje svarstomus jam aktualius klausimus.	Įpareigoti savivaldybės tarybą ir administraciją, jaunimo reikalų tarybai siųsti visą aktualią informaciją, susijusią su jaunimu.
4.2. Uždavinys. Gerinti savivaldybės jaunimo politiką įgyvendinančių institucijų veiklos kokybę	
4.2.1. Surengti mokymus savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nariams, rengiant juos kokybiškam darbui savivaldybės jaunimo reikalų taryboje.	Išsiaiškinti JRT narių mokymų poreikį. Suorganizuoti mokymų ciklą.
4.2.2. Organizuoti teminius posėdžius savivaldybės jaunimo reikalų taryboje įtraukiant susijusių įstaigų ir organizacijų atstovus, specialistus, dirbančius su jaunimu.	Išsiaiškinti jaunimui aktualių sričių poreikį. Surengti JRT posėdžius, įtraukiant suinteresuotas grupes.
4.2.3. Viešinti savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą.	Savivaldybės tinklapyje, jaunimo reikalams skirtoje skiltyje, be informacijos apie jaunimo situaciją savivaldybėje talpinti ir JRT metų veiklos planą ir ataskaitą, taip pat aktualius JRT sprendimus, posėdžių protokolus.
4.3. Uždavinys. Tobulinti jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų prieinamumą ir kokybę	
4.3.1. Surengti rajono politikų, specialistų ir jaunimo atstovų diskusiją dėl jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų.	Įgyvendinant šią priemonę, būtina įvertinti, kaip šiuo metu skirtingos institucijos informuoja ir konsultuoja jaunimą. Iki diskusijos ir diskusijos metu svarbu surinkti informaciją, kokios institucijos, kokias tikslais informuoja ir konsultuoja jaunimą. Taip pat kokius informavimo kanalus pasirenka, koks yra kiekvieno kanalo efektyvumas, kiek asmenų šiais kanalais gauna informaciją. Informacijai surinkti rekomenduojama parengti klausimyną. Surinkta ir išanalizuota informacija bus duomenų šaltinis, rengiant

	savivaldybės tarybai rekomendaciją dėl tinkamiausios jaunimo, jaunimo organizacijų informavimo ir konsultavimo sistemos sukūrimo.
4.3.2. Sukurti Kėdainių rajono jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemą.	Remiantis 4.3.1. priemone, savivaldybės tarybai pateikti rekomendaciją dėl tinkamiausios jaunimo, jaunimo organizacijų informavimo ir konsultavimo sistemos sukūrimo, kurioje būtų įtrauktas ir su jaunimu susijusių savivaldybės strateginiuose dokumentuose esančių programų monitoringas.
4.3.3. Organizuoti apskrities ir gretimų rajonų jaunimo organizacijų konferencijas, skirtas pasidalinti skirtingose savivaldybėse esančių jaunimo organizacijų gerąja patirtimi bei skatinančia jaunimo organizacijų bendradarbiavimą regioniniu lygmeniu.	Išsiaiškinti renginio tema labiausiai suinteresuotas grupes. Suorganizuoti renginį.
4.4. Uždavinys. Užtikrinti jaunimo padėties, savivaldybės jaunimo politikos kokybės vertinimą, aktualių jaunimui programų ir priemonių stebėseną	
4.4.1. Organizuoti jaunimo problematikos tyrimą savivaldybėje.	Inicijuoti, atlikti ir pristatyti suinteresuotoms grupėms bei vietos bendruomenei tyrimą. Tyrimą vykdyti pagal Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintą tyrimo metodiką.
4.4.2. Organizuoti jaunimo politikos kokybės vertinimą savivaldybėje.	Inicijuoti, atlikti ir pristatyti suinteresuotoms grupėms bei vietos bendruomenei vertinimą. Vertinimą vykdyti pagal Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintą vertinimo metodiką.
4.4.3. Įtraukti jaunimo atstovus į aktualių ilgos ir vidutinės trukmės planavimo dokumentų rengimą, įgyvendinimą ir stebėseną.	Inicijuoti jaunimo dalyvavimą savivaldybės aktualių ilgos ir vidutinės trukmės planavimo dokumentų planavimo, įgyvendinimo ir stebėsenos, naujų planavimo dokumentų rengimo procesuose. Informuoti jaunimą ir savivaldybės atstovus apie jaunimo dalyvavimo šiuose procesuose naudą.
4.4.4. Parengti jaunimo problemų sprendimo Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2015 metų priemonių plano ataskaita ir 2016–2018 metų priemonių plano projektą.	Parengti ir pristatyti suinteresuotoms grupėms bei vietos bendruomenei ataskaitą. Parengti ir pristatyti suinteresuotoms grupėms bei vietos bendruomenei priemonių plano projektą. Pateikti priemonių plano projektą savivaldybės tarybai tvirtinti.